

A8-0345/2016

24.11.2016

SPRÁVA

k situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v roku 2015
(2016/2009(INI))

Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

Spravodajca: József Nagy

OBSAH

strana

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU 3

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

k situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v roku 2015 [2016/2009(INI)]

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii a Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ),
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie zo 7. decembra 2000 (ďalej len charta), ktorá bola vyhlásená 12. decembra 2007 v Štrasburgu a nadobudla platnosť nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy v decembri 2009,
- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv prijatú Valným zhromaždením OSN v roku 1948,
- so zreteľom na zmluvy OSN o ochrane ľudských práv a základných slobôd a na judikatúru zmluvných orgánov OSN,
- so zreteľom na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý bol prijatý v New Yorku 13. decembra 2006 a ratifikovaný EÚ 23. decembra 2010,
- so zreteľom na záverečné pripomienky, ktoré prijal výbor UNCRPD v októbri 2015,
- so zreteľom na Dohovor OSN o právach dieťaťa prijatý v New Yorku 20. novembra 1989,
- so zreteľom na tieto všeobecné poznámky Výboru OSN pre práva dieťaťa: č. 6 (2005) o zaobchádzaní s deťmi bez sprievodu a odlúčenými od rodičov mimo ich krajiny pôvodu, č. 7 (2005) o uplatňovaní práv dieťaťa v ranom detstve, č. 9 (2006) o právach detí so zdravotným postihnutím, č. 10 (2007) o právach detí v súdnom systéme pre mladistvých, č. 12 (2009) o právu dieťaťa byť vypočuté, č. 13 (2011) o práve dieťaťa na ochranu pred všetkými formami násillia a č. 14 (2013) o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepších záujmov,
- so zreteľom na Dohovor OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien z roku 1979 a na pekinskú akčnú platformu, na svoje uznesenia z 25. februára 2014 s odporúčaniami pre Komisiu o boji proti násilliu voči ženám¹ a zo 6. februára 2014 o oznámení Komisie s názvom Na ceste k odstráneniu mrzačenia ženských pohlavných orgánov² a na závery Rady z 5. júna 2014 o predchádzaní všetkým formám násillia voči ženám a dievčatám vrátane mrzačenia ženských pohlavných orgánov a boji proti nim,
- so zreteľom na Dohovor OSN o právnom postavení utečencov z roku 1951 a na jeho Protokol týkajúci sa právneho postavenia utečencov z roku 1967,
- so zreteľom na Medzinárodný dohovor z roku 1990 o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a členov ich rodín,

---

¹ Prijaté texty, P7_TA(2014)0126.

² Prijaté texty, P7_TA(2014)0105.

- so zreteľom na Dohovor OSN z roku 1949 o potlačovaní a zrušení obchodu s ľuďmi a využívaní prostitúcie tretími osobami,
- so zreteľom na odporúčané zásady a usmernenia OHCHR o ľudských právach na medzinárodných hraniciach,
- so zreteľom na správu osobitného spravodajcu OSN pre podporu pravdy, spravodlivosti, nápravy škody a záruk proti recidíve z 22. júla 2014,
- so zreteľom na regionálnu stratégiu vykonávania madridského medzinárodného akčného plánu pre problematiku starnutia, 2002,
- so zreteľom na zásady týkajúce sa postavenia vnútroštátnych inštitúcií na podporu a ochranu ľudských práv (tzv. parížske zásady), ktoré sú prílohou rezolúcie Valného zhromaždenia OSN 48/134,
- so zreteľom na Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDLP), judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, najmä veci 18766/11 a 36030/11, dohovory, odporúčania, uznesenia a správy Parlamentného zhromaždenia, Výboru ministrov, komisára pre ľudské práva a Benátskej komisie Rady Európy,
- so zreteľom na Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor),
- so zreteľom na Rámcový dohovor Rady Európy na ochranu národnostných menšín a Európsku chartu regionálnych alebo menšinových jazykov,
- so zreteľom na rezolúciu Parlamentného zhromaždenia Rady Európy č. 1985 (2014) – Postavenie a práva národnostných menšín v Európe,
- so zreteľom na chartu Rady Európy o vzdelávaní pre demokratické občianstvo a vzdelávaní o ľudských právach,
- so zreteľom na Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi,
- so zreteľom na smernicu Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod¹,
- so zreteľom na odporúčanie Rady z 9. decembra 2013 o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch²,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/800 z 11. mája 2016 o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní³,
- so zreteľom na rámcové rozhodnutie Rady 2008/913/SVV z 28. novembra 2008 o boji proti niektorým formám a prejavom rasizmu a xenofóbie prostredníctvom trestného

---

¹ Ú. v. ES L 180, 19.7.2000, s. 22.

² Ú. v. EÚ C 378, 24.12.2013, s. 1.

³ Ú. v. EÚ L 132, 21.5.2016, s. 1.

práva¹,

- so zreteľom na smernicu Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani²,
- so zreteľom na smernicu Rady 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu³,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania⁴,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ o audiovizuálnych službách⁵ a výsledky verejnej konzultácie Európskej komisie v období od júla do septembra 2015,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV⁶,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ z 13. decembra 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2004/68/SVV⁷,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV⁸,
- So zreteľom na smernice o procesných právach osôb, ktoré sú podozrivé alebo obvinené v trestnom konaní,
- so zreteľom na balík opatrení na ochranu údajov prijatý v decembri 2015,
- so zreteľom na nariadenie o európskej pohraničnej a pobrežnej strážii a na smernicu o konaní o azyle,
- so zreteľom na závery predsedníctva zo zasadnutia Európskej rady v Barcelone, ktoré sa konalo 15. – 16. marca 2002,
- so zreteľom na Európsky pakt pre rodovú rovnosť na obdobie rokov 2011–2020 prijatý

---

¹ Ú. v. EÚ L 328, 6.12.2008, s. 55.

² Ú. v. ES L 303, 2.12.2000, s. 16.

³ Ú. v. EÚ L 373, 21.12.2004, s. 37.

⁴ Ú. v. EÚ L 204, 26.7.2006, s. 23.

⁵ Ú. v. EÚ L 95, 15.4.2010, s. 1.

⁶ +Ú. v. EÚ L 101, 15.4.2011, s. 1.

⁷ Ú. v. EÚ L 335, 17.12.2011, s. 1.

⁸ Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 57.

v záveroch Rady zo 7. marca 2011,

- so zreteľom na závery Rady z 15. júna 2011 o vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve,
- so zreteľom na závery Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci z 5. a 6. júna 2014 o politike integrácie prisťahovalcov v Európskej únii,
- so zreteľom na závery Rady z 19. júna 2015 o rovnakých príležitostiach príjmov pre ženy a mužov: vyrovnávanie rodového rozdielu v starobných dôchodkoch,
- so zreteľom na vyhlásenie predsedníckeho tria EÚ zo 7. decembra 2015 o rodovej rovnosti,
- so zreteľom na závery Rady o rovnosti LGBTI osôb prijaté 16. júna 2016,
- so zreteľom na závery Rady o akčnom pláne pre ľudské práva a demokraciu na roky 2015 – 2019,
- so zreteľom na deklaráciu o podpore občianstva a spoločných hodnôt slobody, tolerancie a nediskriminácie prostredníctvom vzdelávania (Parížska deklarácia),
- so zreteľom na usmernenia na presadzovanie a ochranu všetkých ľudských práv lesbiab, gejov, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych (LGBTI) osôb, ktoré prijala Rada pre zahraničné veci 24. júna 2013,
- so zreteľom na usmernenia Európskej únie o obhajcoch ľudských práv;
- so zreteľom na prieskum Eurobarometer s názvom Diskriminácia v EÚ v roku 2015,
- so zreteľom na oznámenie Komisie o novom rámci EÚ na posilnenie právneho štátu (COM(2014)0158) a závery Rady s názvom Zabezpečenie rešpektovanie právneho štátu,
- so zreteľom na zoznam opatrení na dosiahnutie pokroku z hľadiska rovnosti LGBTI osôb,
- so zreteľom na správu Európskej komisie z roku 2015 o rovnosti žien a mužov v Európskej únii (SWD (2016)0054),
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Akčný plán pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín (COM(2016)0377),
- so zreteľom na stratégiu Európa 2020, konkrétne jej ciele v oblasti boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu,
- so zreteľom na publikáciu OECD/Európskej únie s názvom Ukazovatele integrácie prisťahovalcov 2015 – Usadenie sa (Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In),
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom K sociálnym investíciám do rastu a

súdržnosti (COM(2013)0083) a jej odporúčanie s názvom Investície do detí: východisko z bludného kruhu znevýhodnenia,

- so zreteľom na správu Komisie o pokroku z 29. mája 2013 s názvom Barcelonské ciele Rozvoj služieb starostlivosti o deti v Európe na zabezpečenie udržateľného a inkluzívneho rastu (COM(2013)0322),
- so zreteľom na stratégiu EÚ na roky 2012 – 2016 zameranú na odstránenie obchodovania s ľuďmi (COM(2012)0286), a najmä ustanovenia týkajúce sa financovania vypracovania usmernení o systémoch ochrany detí a výmene najlepších postupov,
- so zreteľom na oznámenie Komisie o rámci EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020 (COM(2011)0173) a na závery Európskej rady z 24. júna 2011,
- so zreteľom na oznámenie Komisie nazvané Kroky vpred pri implementácii vnútroštátnych stratégií integrácie Rómov (COM(2013)0454),
- so zreteľom na správu Komisie o uplatňovaní Charty základných práv EÚ v roku 2015 (COM(2016)0265) a na sprievodné pracovné dokumenty,
- so zreteľom na správu Komisie o občianstve EÚ za rok 2013 s názvom Občania EÚ: vaše práva, vaša budúcnosť (COM(2013)0269),
- so zreteľom na správu Komisie s názvom Posúdenie vykonávania rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov a odporúčaní Rady o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch (COM(2016)0424),
- so zreteľom na správu Komisie o boji proti korupcii v EÚ (COM(2014)0038),
- so zreteľom na európsku migračnú agendu (COM(2015)0240),
- so zreteľom na európsky program v oblasti bezpečnosti (COM(2015)0185),
- so zreteľom na závery výročného kolokvia o základných právach z roku 2015,
- so zreteľom na výsledky verejnej konzultácie zahrnuté do výročného kolokvia o základných právach na tému Pluralita médií a demokracia v roku 2016,
- so zreteľom na návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu (COM(2008)0426),
- so zreteľom na návrh Komisie na pristúpenie EÚ k Istanbulskému dohovoru Rady Európy,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 12. decembra 2013 o pokroku pri vykonávaní národných stratégií integrácie Rómov¹,

---

¹ Prijaté texty, P7_TA(2013)0594.

- so zreteľom na svoje uznesenie zo 4. februára 2014 o pláne EÚ na boj proti homofóbii a diskriminácii na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity¹,
- so zreteľom na svoje uznesenia o rodovej rovnosti,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 12. septembra 2013 o situácii maloletých bez sprievodu v EÚ²,
- so zreteľom na svoje uznesenia o základných právach a ľudských právach, najmä na posledné uznesenie z 8. septembra 2015 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii (2013 – 2014)³,
- so zreteľom na svoje uznesenia o migrácii, najmä na posledné uznesenie z 12. apríla 2016 o situácii v Stredozemí a potrebe holistického prístupu EÚ k migrácii⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 8. júna 2005 o ochrane menšín a politikách boja proti diskriminácii v rozšírenej Európe⁵,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 27. novembra 2014 o 25. výročí Dohovoru OSN o právach dieťaťa⁶,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 11. septembra 2013 o ohrozených európskych jazykoch a jazykovej rozmanitosti v Európskej únii⁷,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. apríla 2015 pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov – odpor voči Rómom v Európe a uznanie pamätného dňa v EÚ ako pripomienky na genocídu Rómov počas 2. svetovej vojny⁸,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 21. mája 2013 o charte: stanovenie noriem pre slobodu médií v EÚ⁹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2016 s odporúčaniami pre Komisiu o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva¹⁰,
- so zreteľom na rozhodnutie európskej ombudsmanky, ktorým uzavrela svoj prieskum z vlastnej iniciatívy OI/8/2014/A týkajúci sa Európskej komisie,
- so zreteľom na stanovisko Súdneho dvora Európskej únie 2/2013 k návrhu dohody o pristúpení EÚ k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDLP),

---

¹ Prijaté texty, P7_TA(2014)0062.

² Prijaté texty, P7_TA(2013)0387.

³ Prijaté texty, P8_TA(2015)0286.

⁴ Prijaté texty, P8_TA(2016)0102.

⁵ Ú. v. EÚ C 124 E, 25.5.2006, s. 405.

⁶ Prijaté texty, P8_TA(2014)0070.

⁷ Prijaté texty, P7_TA(2013)0350.

⁸ Prijaté texty, P8_TA(2015)0095.

⁹ Prijaté texty, P7_TA(2013)0203.

¹⁰ Prijaté texty, P8_TA(2016)0409.

- so zreteľom na rozhodnutia a judikatúru Súdneho dvora EÚ, judikatúru národných ústavných súdov, ktorá využíva chartu ako referenciu pre výklad vnútroštátneho práva, najmä veci C-83/14, C-360/10, C-70/10, C-390/12, C-199/12, C-200/12, C-201/12, C-404/15, C-659/15, C-362/14,
- so zreteľom na blížiacu sa výročnú správu Agentúry Európskej únie pre základné práva za rok 2015,
- so zreteľom na Príručku Agentúry pre základné práva o súvislosti európskeho práva s právami dieťaťa (2015) (Handbook on European law relating to the rights of the child (2015)),
- so zreteľom na štúdiu Agentúry pre základné práva o súdnictve zohľadňujúcom potreby detí – Pohľady a skúsenosti odborníkov v oblasti účasti detí v civilných a trestných súdnych konaniach v 10 členských štátoch EÚ (2015),
- so zreteľom na správu Agentúry pre základné práva s názvom Násilie páchané na deťoch so zdravotným postihnutím: právne predpisy, politiky a programy v Európskej únii (2015),
- so zreteľom na prieskum Agentúry pre základné práva o osobách zo skupiny LGBT v EÚ (2013), na jej správu s názvom Byť trans v EÚ Porovnávací analýza dát z prieskumu o osobách zo skupiny LGBT v EÚ (2014), na jej správu o situácii v oblasti základných práv intersexuálnych osôb (2015),
- so zreteľom na správu Agentúry pre základné práva s názvom Násilie páchané na ženách: celoeurópsky prieskum,
- so zreteľom na prieskum Agentúry pre základné práva s názvom Antisemitizmus – prehľad dostupných údajov v Európskej únii za roky 2004 – 2015,
- so zreteľom na komparatívnu právnu analýzu Agentúry Európskej únie pre základné práva s názvom Ochrana pred diskrimináciou na základe sexuálnej orientácie, rodovej príslušnosti a sexuálnej charakteristiky v EÚ,
- so zreteľom na prieskumy Agentúry Európskej únie pre základné práva EÚ – MIDIS a prieskum o Rómoch,
- so zreteľom na index rodovej rovnosti za rok 2015, ktorý vypracoval Európsky inštitút pre rodovú rovnosť, a jeho správu z roku 2015 s názvom Zosúladenie pracovného, rodinného a súkromného života v Európskej únii: preskúmanie politiky,
- so zreteľom na štúdiu Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť zameranú na identifikáciu a zmapovanie existujúcich údajov a zdrojov o sexuálnom násilí páchanom na ženách v Európskej únii“,
- so zreteľom na situačnú správu Europolu z roku 2016 o obchodovaní s ľuďmi v EÚ,
- so zreteľom na správu Eurostatu s názvom Obchodovanie s ľuďmi z roku 2015,
- so zreteľom na štúdie Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných

- podmienok (Eurofound) s názvom Pracovný čas a rovnováha medzi pracovným a súkromným životom v priebehu života (2013), Starostlivosť o deti a závislé osoby: dôsledky pre kariéru mladých pracovníkov (2013) a Práca a starostlivosť: opatrenia na ich zosúladenie v čase demografických zmien (2015),
- so zreteľom na štúdiu výskumnej služby Európskeho parlamentu z mája 2015 s názvom Gender equality in employment and occupation – Directive 2006/54/EC, European Implementation Assessment (Rodová rovnosť v otázkach zamestnania a povolania – smernica 2006/54/ES, európske posúdenie vykonávania),
  - so zreteľom na štúdiu Generálneho riaditeľstva Európskeho parlamentu pre vnútorné politiky Únie s názvom Diskriminácia v dôsledku prieniku rodu a zdravotného postihnutia,
  - so zreteľom na vypočutie Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci o základných právach, ktoré sa konalo 16. júna 2016,
  - so zreteľom na článok 52 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci a stanoviská Výboru pre ústavné veci, Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť a Výboru pre petície (A8-0345/2016),
- A. keďže je nevyhnutné chrániť všetky základné práva; keďže Charta základných práv sa stala plnohodnotnou súčasťou zmlúv; keďže Komisia, Agentúra pre základné práva, Rada Európy, OSN a mimovládne organizácie vo svojich správach zdôrazňujú, že v EÚ a v členských štátoch dochádza k porušeniam základných práv;
- B. keďže Európska únia je spoločenstvo založené na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám;
- C. keďže zásady právneho štátu sú hlavnou oporou európskej liberálnej demokracie a patria medzi základné zásady EÚ vyplývajúce zo spoločných ústavných tradícií všetkých členských štátov; a keďže rešpektovanie zásady právneho štátu je nevyhnutným predpokladom pre ochranu základných práv a povinností stanovených v zmluvách a v medzinárodnom práve;
- D. keďže vzhľadom na súčasné výzvy by EÚ a členské štáty mali podporovať a presadzovať tieto hodnoty v každom opatrení, ktoré prijmú; keďže spôsob uplatňovania zásad právneho štátu na vnútroštátnej úrovni zohráva kľúčovú úlohu pri zaisťovaní dôvery medzi členskými štátmi a ich právnymi systémami; keďže v súlade s článkom 17 Zmluvy o EÚ Komisia musí zabezpečiť uplatňovanie zmlúv;
- E. keďže inštitúcie EÚ začali konanie s cieľom prekonať tzv. kodanskú dilemu; keďže nedávny vývoj ukázal, že nástroje a procesy na zabezpečenie plného a správneho uplatňovania zásad a hodnôt zmlúv treba revidovať a integrovať a že treba vypracovať účinný mechanizmus na odstránenie zostávajúcich nedostatkov a na zabezpečenie toho, aby sa zásady a hodnoty obsiahnuté v zmluvách dodržiavali v celej Únii; keďže tento mechanizmus by mal byť založený na dôkazoch, mal by byť objektívny,

nediskriminačný a mal by zabezpečovať posudzovanie za rovnakých podmienok, dodržiavať zásady subsidiarity, nevyhnutnosti a proporcionality, mal by sa uplatňovať na členské štáty a inštitúcie Európskej únie a mal by byť založený na odstupňovanom prístupe zahŕňajúcom preventívne a nápravné opatrenia;

- F. keďže Európska únia sa zaviazala, že bude chrániť slobodu a pluralitu médií, ako aj právo na informácie a slobodu prejavu, ktoré sú zakotvené v Charte základných práv a EDĽP;
- G. keďže migrácia je súčasťou prítomnosti a budúcnosti EÚ a jednou z najväčších výziev našich čias, pretože si vyžaduje medzinárodnú humanitárnu zodpovednosť EÚ a jej členských štátov a je príležitosťou z demografických dôvodov a vyžaduje riešenie s výhľadom do budúcnosti, a to z hľadiska krátkodobých a strednodobých politík krízového riadenia, ako aj dlhodobých politík v oblasti integrácie a sociálneho začlenenia;
- H. keďže právo na azyl sa poskytuje na základe Dohovoru z roku 1951 o právnom postavení utečencov (Ženevský dohovor) a jeho protokolu z 31. januára 1967, ako aj charty;
- I. keďže od septembra do decembra 2015 Komisia prijala 48 rozhodnutí o porušení zo strany členských štátov za nedostatočné transponovanie a uplatňovanie spoločného európskeho azylového systému;
- J. keďže podľa Medzinárodnej organizácie pre migráciu najmenej 3 771 ľudí zomrelo alebo zmizlo v roku 2015 pri pokuse o dosiahnutie bezpečného miesta v Európe, čím sa celkový počet mŕtvych a nezvestných za posledných 20 rokov zvýšil na viac ako 30 000;
- K. keďže teroristické činy predstavujú jednu z najzávažnejších foriem porušovania základných práv a slobôd; keďže je nevyhnutné mať primerané nástroje na ochranu občanov a obyvateľov EÚ a náležite reagovať na takéto porušovanie a bojovať proti nemu v rámci zásad právneho štátu;
- L. keďže vražda ôsmich novinárov v kanceláriách satirického časopisu Charlie Hebdo 7. januára 2015 predstavovala pokus o útok proti slobode médií, slobode prejavu a slobode umenia v EÚ;
- M. keďže je nevyhnutné, aby sa pri všetkých opatreniach prijatých členskými štátmi a EÚ rešpektovali základné práva a občianske slobody vrátane dodržiavania práva na súkromný a rodinný život, práva na slobodu a bezpečnosť, práva na ochranu osobných údajov, prezumpcie neviny, práva na obhajobu, práva na účinný opravný prostriedok a na riadny a spravodlivý proces, slobody prejavu a informácií a slobody myslenia, svedomia a náboženského vyznania; pripomína, že je nevyhnutný účinný demokratický dohľad nad bezpečnostnými opatreniami; keďže bezpečnosť európskych občanov musí zachovávať ich práva a slobody; keďže tieto dve zásady predstavujú dve strany tej istej mince;
- N. keďže každé obmedzenie práv a slobôd uznaných chartou je podmienené zásadou proporcionality a nevyhnutnosti v súlade s článkom 52 charty;

- O. keďže právomoci členských štátov v oblasti spravodajských služieb sa musia dodržiavať v súlade s článkom 72 ZFEÚ;
- P. keďže v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode, sa v článku 15 ods. 1 uvádza, že členské štáty neuložia poskytovateľom služieb prenosu, ukladania a hostingu všeobecnú povinnosť monitorovať informácie, ktoré prenášajú alebo ktoré uložili, ani všeobecnú povinnosť aktívne zisťovať skutočnosti alebo okolnosti, ktoré by svedčili o ilegálnej činnosti;
- Q. keďže podľa Komisie sa v EÚ 75 miliónov ľudí ročne stane obeťou trestnej činnosti;
- R. keďže obchodovanie s ľuďmi predstavuje závažný trestný čin, páchaný často v rámci organizovaného zločinu, čo predstavuje vážny zásah do ľudskej dôstojnosti, ako aj jeden z najzávažnejších druhov porušenia ľudských práv, pričom nadmerne postihuje ženy a dievčatá a Charta základných práv Európskej únie ho výslovne zakazuje;
- S. keďže obchodovanie s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania je stále najrozšírenejšou formou; keďže 76 % evidovaných obetí v EÚ sú ženy; keďže 70 % identifikovaných obetí obchodovania s ľuďmi v Európskej únii sú občania EÚ;
- T. keďže smernica 2011/36/EÚ zavádza všeobecné ustanovenia na posilnenie predchádzania trestným činom týkajúcim sa obchodovania s ľuďmi a ochrany jeho obetí, pričom zohľadňuje rodové hľadisko,
- U. keďže obchodovanie s ľuďmi a prevádzačstvo sú dva veľmi odlišné javy, ale v niektorých prípadoch môže byť medzi nimi prepojenie;
- V. keďže diskriminácia, rasizmus, xenofóbia, prejavy nenávisti a zločiny z nenávisti motivované rasizmom, xenofóbiou alebo predpojatosťou voči náboženstvu alebo viere, veku, zdravotnému postihnutiu, sexuálnej orientácii alebo rodovej identite iných osôb ohrozujú základné hodnoty EÚ a jej členských štátov; keďže dochádza k nárastu prejavov nenávisti medzi politickými silami a rastúcej xenofóbie a iným predsudkom v rozsiahlych vrstvách obyvateľstva, a to aj prostredníctvom internetu; keďže boj proti diskriminácii, rasizmu a xenofóbie má zásadný význam pre zabezpečenie dodržiavania európskych hodnôt tolerancie, rozmanitosti a vzájomnej úcty;
- W. keďže ľudia môžu byť vystavení viacnásobnej a prierezovej diskriminácii; keďže politiky zamerané na jednu príčinu diskriminácie by mali venovať pozornosť situácii osobitných skupín, ktoré sú obeťami viacnásobnej diskriminácie, ktorá môže byť okrem iného založená na veku, rase, náboženskom vyznaní, sexuálnej orientácii, pohlaví alebo zdravotnom postihnutí;
- X. keďže rovnosť medzi ženami a mužmi je základnou zásadou Európskej únie a každá diskriminácia na základe pohlavia je zakázaná;
- Y. keďže násilie páchané na ženách je porušením základných práv, ktoré postihuje všetky vrstvy spoločnosti bez ohľadu na vek, vzdelanie, príjem, sociálne postavenie alebo krajinu pôvodu či bydlisko; keďže rodová nerovnosť, rodové stereotypy a chudoba zvyšujú riziko násillia a iných foriem zneužívania a bránia plnej účasti žien vo všetkých

oblastiach života;

- Z. keďže podľa údajov Agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA) týkajúcich sa násilia páchaného na ženách jedna z troch žien v EÚ zažila fyzické alebo sexuálne násilie od svojich 15 rokov, zatiaľ čo jedna z desiatich žien sa stala obeťou niektorej z foriem sexuálneho násilia a jedna z dvadsiatich žien bola znásilnená od tohto veku;
- AA. keďže rodovo podmienené násilie a násilie páchané na ženách je na mnohých miestach naďalej často „potichu“ tolerované a často nie je nahlásené polícii, keďže obeť nedôverujú orgánom; keďže je potrebný prístup nulovej tolerancie;
- AB. keďže sexuálne a reprodukčné zdravie a práva patria do právomoci členských štátov; keďže však EÚ môže prispieť k presadzovaniu osvedčených postupov medzi členskými štátmi;
- AC. keďže je potrebné zaručiť rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti vrátane sexuálneho a reprodukčného zdravia bez ohľadu na ekonomickú a geografickú situáciu a zdravotné postihnutie žien;
- AD. keďže deti sú budúcnosťou našej spoločnosti a sme zodpovední za ich prítomnosť; keďže vzdelávanie je jedným z najlepších spôsobov, ako šíriť hodnoty, ako sú mier, tolerancia, spolužitie, rovnosť, spravodlivosť a rešpektovanie ľudských práv prostredníctvom formálneho, neformálneho a informálneho vzdelávania v súlade s článkom 14 charty;
- AE. keďže linky pomoci, informačné služby pre deti a podobné nástroje sú užitočné ako mechanizmy zvyšovania informovanosti, odosielania detí príslušným úradom a podávania správ v prípadoch týkajúcich sa porušovania práv detí;
- AF. keďže živý prenos materiálu obsahujúceho pohlavné zneužívanie detí už nie je nový trend, ale skutočnosť; keďže deti sú vystavené riziku ujmy prostredníctvom tzv. online groomingu a kontaktovania na sexuálne účely, čo môže viesť v najväznejších prípadoch k sexuálnemu násiliu alebo iným formám zneužívania, a neboli vykonané dostatočné kroky prostredníctvom programov sexuálneho vzdelávania ani posilnením súdnej spolupráce medzi členskými štátmi s cieľom bojovať proti sietiam pedofilov;
- AF. keďže právo na súkromie a na ochranu osobných údajov je obzvlášť dôležité, pokiaľ ide o deti, ktoré predstavujú najbezbrannejšiu časť spoločnosti;
- AH. keďže vychádzajúc z článku 37 Dohovoru o právach dieťaťa a zásady najlepšieho záujmu dieťaťa by deti bez sprievodu alebo odlúčené deti vo všeobecnosti nemali byť zadržované, ale mali by byť umiestnené v bezpečnom prostredí a mala by sa im poskytnúť potrebná ochrana, zdravotná starostlivosť a vzdelávanie;
- AI. keďže dodržiavanie práv osôb patriacich k menšinám je jedným zo základných zásad EÚ; keďže treba posilniť účinnú ochranu menšín; keďže vzhľadom na nárast populizmu a extrémizmu treba podporovať spolužitie so všetkými menšinami a ich rešpektovanie; keďže menšiny prispievajú k bohatosti a rozmanitosti Európy; keďže migračná kríza vyvolala nedôveru a rastúcu neznášanlivosť voči menšinovým komunitám v Európe;

- AJ. keďže v správe Agentúry Európskej únie pre základné práva za rok 2016 sa uvádza, že diskriminácia a protirómske zmýšľanie sú naďalej veľkým problémom integrácie Rómov; keďže podľa prieskumu Eurobarometra z roku 2015 o diskriminácii sa etnický pôvod považuje za hlavnú príčinu diskriminácie;
- AK. keďže Rómovia v Európe, a to jednotlivo ako aj skupina, čelia protirómskemu zmýšľaniu, systematickým predsudkom, rasizmu, netolerancii, diskriminácii a sociálnemu vylúčeniu vo svojom každodennom živote; keďže segregácia rómskych detí v školách je pretrvávajúcim problémom vo väčšine členských štátov; keďže diskriminácia Rómov na trhu práce im zabraňuje zlepšiť ich schopnosť vymaniť sa z bludného kruhu chudoby;
- AL. keďže význam sociálnych základných práv je zakotvený v článkoch 8, 9, 10, 19 a 21 Charty základných práv Európskej únie, ako aj v judikatúre Súdneho dvora EÚ, čím sa podčiarkuje skutočnosť, že týmto právam, najmä odborovým právam, právu na štrajk, právu na združovanie a zhromažďovaciemu právu, sa musia poskytnúť rovnaké záruky ako ostatným základným právam zakotveným v charte;
- AM. keďže iba 27 % Európanov pozná jednotné európske číslo tiesňového volania 112 a doposiaľ nie každý má k nemu prístup;
- AM. keďže všetky členské štáty sú povinné chrániť všetky osoby vrátane osôb LGBTI pred všetkými formami diskriminácie a násillia; keďže akákoľvek diskriminácia a násillie na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity by sa mala odsúdiť;
- AO. keďže podľa terénneho výskumu Agentúry pre základné práva prevládajúce negatívne sociálne postoje a stereotypy predstavujú významnú prekážku riešenia diskriminácie a zločinov z nenávisti voči LGBTI osobám;
- AP. keďže podľa štúdie Agentúry pre základné práva transrodoví respondenti uvádzali najvyššiu mieru diskriminácie, násillia a obťažovania medzi podskupinami LGBTI;

Ochrana základných práv a dôstojnosti

1. konštatuje, že ľudská dôstojnosť je nedotknuteľným základom všetkých základných práv a nemala by podliehať žiadnej inštrumentalizácii a že ju treba rešpektovať a chrániť vo všetkých iniciatívach EÚ; vyzýva na zvyšovanie informovanosti občanov EÚ o prirodzenej dôstojnosti všetkých ľudí s cieľom dosiahnuť humánnejšiu a spravodlivejšiu spoločnosť;
2. odsudzuje všetky formy diskriminácie a násillia v EÚ proti všetkým ľudským bytostiam, pretože to predstavuje priame porušenie ľudskej dôstojnosti;
3. opakovane vyzýva na rešpektovanie dôstojnosti na sklonku života; opakuje, že trest smrti je v rozpore so základnými hodnotami EÚ;
4. zdôrazňuje, že pristúpenie Únie k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd predstavuje záväzok podľa článku 6 ods. 2 Zmluvy o EÚ; konštatuje, že by to posilnilo ochranu základných práv v EÚ, a očakáva čo najskoršie odstránenie právnych prekážok pristúpenia;

Právny štát

5. zdôrazňuje, že ľudské práva sú univerzálne, neoddeliteľné a vždy sa dopĺňajú, a preto je potrebné nájsť spravodlivú rovnováhu medzi právami všetkých v bohatej a rozmanitej spoločnosti; zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby sa zásady článku 2 Charty základných práv plne vykonávali v právnych predpisoch EÚ, ako aj vo vnútroštátnych právnych predpisoch; vyzýva Komisiu, aby začala konania o porušení vždy, keď členský štát poruší chartu pri vykonávaní práva EÚ;
6. pripomína, že vo svojich vzťahoch s okolitým svetom by Únia mala prispievať k ochrane základných práv; vyzýva inštitúcie EÚ, aby zabezpečili vysokú úroveň ochrany týchto práv v rámci vonkajších vzťahov, ako aj vo vnútorných politikách, ktoré majú vonkajšie dôsledky;
7. poznamenáva, že je nevyhnutné zaručiť, aby sa spoločné európske hodnoty uvedené v článku 2 Zmluvy o EÚ zachovávali v plnom rozsahu v európskych a vnútroštátnych právnych predpisoch, ako aj verejných politikách a ich vykonávaní; domnieva sa, že s cieľom chrániť právny štát musia všetky relevantné subjekty na vnútroštátnej úrovni zintenzívniť svoje úsilie na jeho podporu a posilnenie; konštatuje, že efektívne, nezávislé a nestranné súdnictvo je základom právneho štátu;
8. konštatuje, že pravidelná výmena s inštitúciami EÚ a medzi samotnými členskými štátmi založená na objektívnych kritériách a na posúdení súvislostí by mohla zmierniť problémy právneho štátu v budúcnosti alebo by im mohla predchádzať; opakuje svoju výzvu týkajúcu sa vytvorenia Paktu Únie o demokracii, právnom štáte a základných právach, ktorý by mal pozostávať z výročnej správy s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny; domnieva sa, že táto správa by mala byť vypracovaná pomocou rôznych zdrojov vrátane Agentúry pre základné práva, Rady Európy alebo správ OSN a mala by začleniť a doplniť existujúce nástroje, ako je porovnávací prehľad v oblasti justície, a nahradiť mechanizmus spolupráce a overovania pre Rumunsko a Bulharsko;
9. víta skutočnosť, že Rada organizuje pravidelné diskusie o právnom štáte; domnieva sa, že pakt Únie by mal zahŕňať rámec Komisie pre právny štát a dialóg Rady o právnom štáte do jediného nástroja Únie a že Rada by mala uskutočňovať diskusie na základe výročnej správy s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny;
10. pripomína, že základné práva by mali byť súčasťou hodnotenia vplyvu všetkých legislatívnych návrhov;
11. zdôrazňuje, že sloboda pohybu a pobytu európskych občanov a ich rodín stanovená v zmluvách a zaručená smernicou o slobode pohybu patrí medzi základné práva európskych občanov;
12. uznáva, že neutralita štátu je nevyhnutná na ochranu slobody myslenia, svedomia a náboženského vyznania, na zaručenie rovnakého zaobchádzania so všetkými náboženstvami a vierami a na slobodu vyznávania náboženstva podľa vlastného výberu a zmeny náboženstva alebo viery;
13. pripomína, že sloboda prejavu, právo na informácie a sloboda médií sú nevyhnutné s cieľom zabezpečiť demokraciu a právny štát; dôrazne odsudzuje násilie, nátlak a hrozby

namierené proti novinárom a médiám; žiada členské štáty, aby sa zdržali akýchkoľvek opatrení, ktoré by porušovali slobodu médií, právo na komunikáciu a na informácie; žiada Komisiu, aby sa v procese rokovania o prístupe vo väčšej miere sústredila aj na súlad s týmito základnými právami;

14. pripomína svoju výzvu určenú EÚ a jej členským štátom, aby preskúmali možnosť zriadiť systém na ochranu informátorov a poskytovať záruky novinárskym zdrojom;
15. odsudzuje podmienky vo väzniciach v mnohých členských štátoch, ktoré sú preplnené a s väzňami sa tam zle zaobchádza; poukazuje na to, že sa musia zaručiť základné práva väzňov; vyzýva Komisiu, aby posúdila vplyv väzenia a trestného súdneho systému na deti; v tejto súvislosti žiada Komisiu, aby podporila členské štáty a uľahčila výmenu osvedčených postupov medzi úradmi rôznych členských štátov o rôznych modeloch bezpečných vzťahov medzi rodičmi, ktorí si odpykávajú trest vo väzení, a ich deťmi;
16. opätovne zdôrazňuje svoje dôrazné odsúdenie používania vyspelých techník vypočívania, ktoré sú podľa medzinárodného práva zakázané a ktoré okrem iného porušujú právo na slobodu, bezpečnosť, humánne zaobchádzanie, ochranu pred mučením, prezumpciu nevinu, právo na spravodlivý proces, právnu pomoc a rovnakú právnu ochranu;
17. opakovane zdôrazňuje svoju výzvu zaistiť zodpovednosť za rozsiahle porušovanie základných práv, najmä v kontexte prepravy a nelegálneho zadržovania väzňov, a to prostredníctvom otvoreného a transparentného vyšetrovania;
18. zdôrazňuje, že korupcia je závažnou hrozbou pre demokraciu, právny štát a základné práva; vyzýva členské štáty a inštitúcie EÚ, aby bojovali proti systémovej korupcii, vypracovali účinné nástroje na boj proti korupcii a jej postihovanie a aby pravidelne monitorovali využívanie verejných európskych alebo vnútroštátnych finančných prostriedkov a podporovali transparentnosť;
19. naliehavo žiada Komisiu, aby prijala protikorupčnú stratégiu doplnenú o účinné nástroje; vyzýva členské štáty, aby nadviazali na odporúčania uvedené v protikorupčnej správe Komisie; naliehavo ich vyzýva, aby posilnili policajnú a justičnú spoluprácu v boji proti korupcii; s týmto cieľom vyzýva členské štáty a inštitúcie EÚ, aby uľahčili rýchle zriadenie Európskej prokuratúry, čím by sa poskytli vhodné záruky nezávislosti a efektívnosti;

Migrácia, integrácia a sociálne začleňovanie

Integrácia a sociálne začleňovanie

20. domnieva sa, že sociálne začleňovanie a integrácia migrantov a utečencov, ktorí majú medzinárodnú ochranu v hostiteľskej spoločnosti, je súčasťou dynamického, dvojrozmerného procesu (ktorý zahŕňa práva a povinnosti) a jeho neoddeliteľnou súčasťou musí byť úcta k hodnotám, na ktorých je EÚ postavená, a musia sa rešpektovať základné práva dotknutých osôb; je presvedčený, že to predstavuje výzvu a príležitosť, čo si vyžaduje koordinované úsilie a prijatie zodpovednosti utečencami a migrantmi, ako aj členskými štátmi, ich miestnymi a regionálnymi orgánmi a hostiteľskými spoločnosťami, ktorí všetci zohrávajú dôležitú úlohu;

21. vyzýva členské štáty, aby uplatňovali integračné politiky tak rýchlo, ako je to možné, a s primeranými vyčlenenými zdrojmi a aby ich vypracovali v spolupráci s vnútroštátnymi inštitúciami, miestnymi vládami, školami a mimovládnyimi inštitúciami, ako aj s komunitami migrantov a utečencov; nabáda k posilnenia výmeny najlepších postupov v oblasti integrácie; dožaduje sa vzdelávacích programov, ktoré zohľadňujú regionálne a miestne aspekty dotknutých komunít;
22. domnieva sa, že prístup k vzdelávaniu je jedným zo základov integrácie migrantov a utečencov; zdôrazňuje skutočnosť, že zásady rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie a rovnakých príležitostí by mali byť vždy zaručené pri vypracúvaní a uskutočňovaní politik a opatrení sociálneho začleňovania a integrácie;
23. pripomína, že treba podporovať medzikultúrnu a medzináboženskú toleranciu prostredníctvom neustáleho úsilia a extenzívneho dialógu pri zapojení všetkých subjektov v spoločnosti, a to na všetkých úrovniach správneho riadenia;
24. nabáda členské štáty, aby sa snažili udržať rodiny pohromade, čo zlepší vyhliadky na integráciu v dlhodobom horizonte; vyzýva členské štáty, aby sledovali pokyny Komisie na vykonávanie smernice 2003/86/ES o práve na zlúčenie rodiny; zdôrazňuje, že členské štáty by mali vyvinúť maximálne úsilie s cieľom prekonať všetky právne a praktické prekážky pre dosiahnutie rýchlejšieho prijímania rozhodnutí o tejto otázke;

Migranti a utečenci

25. so znepokojením berie na vedomie udalosti týkajúce sa porušovania základných práv migrantov a utečencov na vonkajších hraniciach EÚ a zdôrazňuje, že všetci ľudia majú nárok požívať svoje ľudské práva; pripomína základné právo požiadať o azyl; nabáda EÚ a členské štáty, aby uvoľnili dostatočné zdroje na vytvorenie nových bezpečných a legálnych ciest pre žiadateľov o azyl s cieľom narušiť model fungovania pašeráckych sietí a prevádzáčov, ako aj predchádzať riziku, že sa veľa ľudí vydá na nebezpečnú cestu; pripomína, že záchrana životov je prejavom solidarity s ľuďmi v ohrození, ale je to aj zákonná povinnosť; vyzýva členské štáty a inštitúcie EÚ, aby postupovali v súlade s medzinárodným právom a právom EÚ, ako aj Chartou základných práv Európskej únie pri uplatňovaní opatrení v oblasti pohraničnej stráže a azylovom konaní; pripomína, že fyzickým osobám alebo mimovládnyimi organizáciami, ktoré skutočne pomáhajú osobám v nebezpečenstve, by za poskytnutie tejto pomoci nemal hroziť trest;
26. víta skutočnosť, že nedávno prijaté nariadenie o zriadení európskej pohraničnej a pobrežnej stráže predpokladá osobitný mandát pre Európsku agentúru pre pohraničnú a pobrežnú stráž na podporu pátracích a záchranných operácií, ako aj na zabezpečenie ochrany základných práv stanovenej v tomto nariadení; nabáda členské štáty, aby poskytovali primeranú odbornú prípravu pre azylových pracovníkov (napríklad pre osoby uskutočňujúce pohovor a tlmočníkom) s cieľom čo najskôr určiť zraniteľné skupiny a spracúvať žiadosti o azyl v súlade so smernicou o priznaní azylu a príslušnou judikatúrou Súdneho dvora EÚ;
27. naliehavo žiada členské štáty, aby zaručili podmienky prijímania, ktoré neupierajú ľuďom základné práva na dôstojnú životnú úroveň a fyzické a mentálne zdravie a sú v súlade s existujúcimi právnymi predpismi v oblasti základných práv a azylu, pričom

treba venovať osobitnú pozornosť zraniteľným skupinám; pripomína, že v medzinárodnom práve, ako aj Charte základných práv Európskej únie sa vyžaduje, aby členské štáty preskúmali alternatívy k zadržiavaniu; vyzýva Komisiu, aby monitorovala uplatňovanie spoločného európskeho azylového systému; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili účinnú a včasnú identifikáciu žiadateľov o azyl s osobitnými potrebami, ich okamžitý prístup k upraveným podmienkam prijatia a poskytovanie procesných záruk; pripomína, že právo na účinný prístup k postupom je neoddeliteľnou súčasťou smernice o konaní o azyle vrátane práva na účinnú nápravu, a to aj v trestnom konaní; vyzýva členské štáty a Komisiu, aby prijali potrebné opatrenia s cieľom poskytovať informácie a zabezpečovať transparentnosť, pokiaľ ide o zadržiavanie migrantov a žiadateľov o azyl v členských štátoch;

28. naliehavo vyzýva Komisiu, aby navrhla revíziu nariadenia 862/2007 s cieľom dosiahnuť, aby sa toto nariadenie vzťahovalo aj na štatistické údaje o fungovaní zariadení určených na zaistenie s cieľom zlepšiť chápanie špecifických potrieb utečencov a žiadateľov o azyl a ich uspokojovanie; žiada EÚ a členské štáty, aby vypracovali komplexné politiky s cieľom ukončiť všetky formy násillia páchaného na ženách a dievčatách, ako aj osobitné opatrenia s cieľom zabezpečiť ženám a dievčatám, ktoré sú utečenky a žiadateľky o azyl, ochranu a prístup k spravodlivosti; zdôrazňuje, že ženy migrantky môžu v zariadeniach určených na zaistenie alebo v záchytných centrách čeliť dvojitej diskriminácii a že potrebujú mať prístup k hygienickým ženským potrebám, súkromiu, ako aj zdravotnej starostlivosti;
29. vyjadruje znepokojenie nad správami o tom, že do riadenia fondu prijímania migrantov prenikla organizovaná trestná činnosť, a žiada Komisiu, aby úzko monitorovala používanie týchto fondov a zabezpečila, aby sa akékoľvek nezrovnalosti preskúmali a aby sa trestne stíhali tí, ktorí sú za to zodpovední;
30. vyzýva členské štáty, aby sa zdržali podnecovania strachu z migrantov a žiadateľov o azyl a nenávisti k nim u svojich občanov z politických pohnútok; vyzýva preto členské štáty, aby organizovali pozitívne kampane, ktorých cieľom je pomôcť občanom zlepšiť ich prístup k integrácii;
31. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že Komisia stále neprijala opatrenia nadväzujúce na uznesenia zo 14. septembra 2011 o bezdomovstve a zo 16. januára 2014 o stratégii EÚ v oblasti bezdomovstva, a najmä na jeho odseky 10 a 11; zdôrazňuje, že základy stratégie EÚ v oblasti bezdomovstva stále platia;

Sloboda a bezpečnosť

32. víta iniciatívy a hlavné opatrenia Komisie na posilnenie spolupráce v oblasti bezpečnosti medzi členskými štátmi a vytvorenie účinnej reakcie EÚ na teroristické a bezpečnostné hrozby v Európskej únii a v plnej miere podporuje opatrenia na vytvorenie podmienok pre efektívnu bezpečnosť Únie; naliehavo vyzýva členské štáty, aby medzi sebou v plnej miere spolupracovali a zlepšili vzájomnú výmenu informácií a výmenu informácií s Europolom a inými príslušnými agentúrami EÚ; zdôrazňuje, že v boji proti terorizmu je dôležité dodržiavať základné práva; žiada o vyhodnotenie všetkých existujúcich opatrení na boj proti terorizmu;

33. zdôrazňuje, že akýkoľvek systém plošného hromadného sledovania predstavuje vážne porušenie základných práv občanov; zdôrazňuje, že všetky legislatívne návrhy členských štátov týkajúce sa možnosti sledovania spravodajskými orgánmi by vždy mali byť v súlade s chartou a so zásadou proporcionality a nevyhnutnosti, a i keď uznáva výlučnú právomoc členských štátov v tejto oblasti, vyzýva Komisiu, aby dôsledne sledovala, či sú tieto právne predpisy v súlade so zmluvami, ktoré potenciálne vyvolávajú dôležité právne otázky;
34. zdôrazňuje, že členský štát by mal vždy, keď prijíma opatrenia v núdzovej situácii, dodržiavať zmluvy a EDĽP; poukazuje na to, že každá výnimka by mala byť prísne obmedzená na to, čo vyžaduje situácia, a musí byť v súlade so záväzkami tohto členského štátu podľa medzinárodného práva;
35. opakovane vyzýva všetky členské štáty, aby zabezpečili, aby ich vnútroštátne právne predpisy a mechanizmy dohľadu v oblasti spravodajských služieb boli v súlade s chartou a EDĽP;
36. vyzýva všetky agentúry a orgány na presadzovanie práva, ktoré sa zameriavajú na predchádzanie radikalizácie a terorizmu, vrátane tých na miestnej a regionálnej úrovni, aby sa zapojili do tohto úsilia a zabezpečili, aby mali odbornú prípravu a informácie potrebné pre svoju prácu; vyjadruje obavy nad rastúcou nevráživosťou politických, náboženských a teroristických hnutí voči novinárom a médiám; žiada členské štáty, aby novinárom a médiám poskytli primeranú ochranu a prijali potrebné opatrenia pomocou právnych prostriedkov, ktoré majú k dispozícii, pokiaľ ide o útoky na novinárov;
37. zdôrazňuje, že primeraný prístup k obetiam vrátane obetí terorizmu je dôležitý z hľadiska ochrany ich základných práv; v tejto súvislosti požaduje silné politiky a mechanizmy s ohľadom na potreby obetí vrátane dôkladného posúdenia vykonávania smernice EÚ o právach obetí (2012/29/EÚ), v ktorej sa zaručuje, že ľudia, ktorí sa stanú obeťou trestnej činnosti v EÚ, môžu využívať minimálny súbor práv;
38. je presvedčený, že komplexná politika na predchádzanie radikalizácii a náboru občanov Únie teroristickými organizáciami môže byť úspešná len vtedy, ak je sprevádzaná dlhodobými proaktívnymi procesmi boja proti radikalizácii v oblasti súdnictva, vzdelávaním a integráciou opatrení a medzikultúrnym dialógom; zdôrazňuje, že treba vypracovať stratégie na sociálne začlenenie a integráciu, ktoré sa zameriavajú aj na diskrimináciu, ktorá bráni v prístupe k vzdelaniu, zamestnaniu a bývaniu;
39. vyzýva Komisiu, aby podporovala členské štáty v ich úsilí o predchádzanie radikalizácii a násilnému extrémizmu, ktoré sa musí zamerať na presadzovanie európskych hodnôt, tolerance a komunity, bez stigmatizácie, a zároveň vyzýva členské štáty, aby zintenzívnili svoje úsilie v tejto oblasti;
40. považuje jednotné uplatňovanie antidiskriminačných právnych predpisov za súčasť stratégie na predchádzanie radikalizmu alebo na potlačanie radikalizácie u tých, ktorí patria do extrémistických organizácií; pripomína, že vylúčenie a diskriminácia náboženských komunít v Európskej únii vytvárajú živnú pôdu pre jednotlivcov v zraniteľných situáciách, ktorí vstupujú do extrémistických organizácií, ktoré môžu mať násilný charakter;

41. domnieva sa, že je potrebné posilniť európsky systém včasného varovania a reakcie s cieľom identifikovať jednotlivcov, ktorým hrozí radikalizácia; vyzýva EÚ a členské štáty, aby vynaložili väčšie úsilie prostredníctvom vzdelávania, aby sa zabránilo radikalizácii; nabáda členské štáty, aby podporovali online iniciatívy s cieľom bojovať proti ideám a činnostiam radikálnych skupín a začlenili tento rozmer do školských vyučovacích hodín o prevencii online rizík; vyzýva EÚ a členské štáty, aby vynaložili väčšie úsilie na pomoc rodinám tých, ktorí sú ohrození; žiada o výmenu osvedčených postupov a tvorbu rétoriky na boj proti extrémizmu, radikalizmu a prejavom, ktoré ľudí podnecujú k organizovaniu a páchaniu teroristických útokov v Európe; zdôrazňuje, že je potrebná užšia cezhraničná spolupráca medzi príslušnými vnútroštátnymi a európskymi orgánmi v záujme lepšej výmeny informácií s cieľom účinnejšie bojovať proti teroristickým sieťam; nalieha na členské štáty, aby v plnej miere využívali existujúce nástroje spolupráce; vyzýva EÚ a členské štáty, aby si vymieňali najlepšie postupy s cieľom predchádzať radikalizácii osôb, ktoré sú ohrozené, najmä vo väzniciach;
42. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby presadili normy zaručujúce plnenie odporúčaní Európskeho výboru na zabránenie mučeniu a neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CPT) a rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva v kontexte väzby pred súdnym konaním, ako aj trestu za trestný čin;
43. opakuje odporúčania Komisii o revízii európskeho zatykača, najmä pokiaľ ide o zavedenie testu proporcionality a výhrady základných práv;

Obchodovanie s ľuďmi

44. vyzýva orgány EÚ na presadzovanie práva, aby zintenzívnili svoje úsilie na boj proti zločineckým sieťam prevádzáčov a sprostredkovateľov a intenzívnejšie spolupracovali medzi sebou navzájom tým, že budú venovať osobitnú pozornosť trestným činom páchaným na deťoch; zdôrazňuje, že je potrebné poskytovať odbornú prípravu v oblasti služieb, ktoré sa dostávajú do kontaktu s obeťami alebo potenciálnymi obeťami obchodovania s ľuďmi, aby bolo možné pomôcť im účinnejšie identifikovať dotknuté osoby a poskytnúť im primeranú podporu, pričom táto odborná príprava by sa mala zameriavať na súlad so základnými právami a na potreby osôb, ktoré sa nachádzajú v osobitne zraniteľnej situácii;
45. berie na vedomie správu Komisie o pokroku dosiahnutom v boji proti obchodovaniu s ľuďmi, ktorá uvádza, že nové technológie umožňujú organizovaným zločineckým skupinám prístup k veľkému počtu potenciálnych obetí v oveľa väčšom rozsahu ako predtým, pretože mnohé obeť obchodovania s ľuďmi, najmä na účely sexuálneho a pracovného vykorisťovania, sú vyhľadávané internete; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali opatrenia na predchádzanie využívaniu nových technológií ako nástroja náboru najmä žien a dievčat ako obetí obchodovania s ľuďmi a riešenie týchto otázok;
46. zdôrazňuje, že deti sa pre svoju zraniteľnosť stávajú prvoradým terčom priekupníkov a že určovanie a overovanie totožnosti detí, ktoré sú obeťami obchodovania s ľuďmi, je čoraz väčším problémom; takisto poznamenáva, že niektoré členské štáty považujú obchodovanie s deťmi za osobitnú formu vykorisťovania a iné zahŕňajú detské obeť do jednej skupiny s dospelými, čo znemožňuje vytvorenie komplexného súboru spravodajských informácií a stanovenie najlepších riešení v oblasti vyšetrovania na

úrovni EÚ; požaduje preto nástroje, ktoré pomôžu sledovať tieto deti na základe spoločnej definície tohto fenoménu, a riadne a cielené opatrenia, ktoré by ich v tomto procese sprevádzali;

47. konštatuje, že vymenovanie ochrancov maloletých bez sprievodu je dôležitým ochranným prvkom, ktorý by zabezpečoval ich najlepšie záujmy; vyzýva členské štáty, ktoré pôsobia na centrálnej, regionálnej a miestnej úrovni, aby posilnili systémy opatrovníctva pre deti bez rodičovskej starostlivosti a deti bez sprievodu, a zaviedli tieto systémy v súlade s príručkou opatrovníctva pre deti bez rodičovskej starostlivosti; konštatuje, že pri zavádzaní systému treba osobitnú pozornosť venovať sprevádzajúcim osobám a tomu, že vzhľadom na najlepšie záujmy dieťaťa dieťa nesmie byť oddelené od rodiny alebo od neformálneho sprievodu;
48. vyzýva členské štáty, aby vyvinuli rovnaké úsilie o identifikáciu a ochranu obetí a pomoc obetiam všetkých foriem vykorisťovania, aktívne a so zapojením sociálnych partnerov, súkromného sektora, odborov a občianskej spoločnosti, a zabezpečili vzájomné uznávanie príkazov na ochranu obetí v EÚ; vyzýva členské štáty, aby vykonávali smernicu EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi v plnej miere a správne, a to najmä jej článok 8, v ktorom sa vyzýva na nekriminalizovanie obetí, ako aj smernicu o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a vykorisťovaniu, a nabáda členské štáty, inštitúcie a agentúry EÚ, aby posilnili svoju spoluprácu v oblasti obchodovania s ľuďmi vrátane výmeny najlepších postupov, a to prostredníctvom podpory koordinátora EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi a v rámci Európskej siete národných spravodajcov alebo rovnocenných mechanizmov EÚ proti obchodovaniu s ľuďmi;
49. vyzýva EÚ a všetky členské štáty, aby ratifikovali Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi; zdôrazňuje, že treba podporovať členské štáty a príslušné agentúry EÚ, napríklad Europol, v ich úsilí umožniť stíhanie tých, ktorí napomáhajú obchodu s ľuďmi; vyzýva členské štáty, aby vo svojich vnútroštátnych stratégiách a akčných plánoch riešili aj otázky dopytu po obchodovaní s ľuďmi a vykorisťovaní ľudských bytostí;
50. zdôrazňuje, že vzdelávanie je účinným nástrojom na predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi a vykorisťovaniu, a vyzýva členské štáty, aby na centrálnej, regionálnej a miestnej úrovni, zavádzali programy prevencie do vnútroštátnych osnov vzdelávania a podporovali a presadzovali programy prevencie a činnosti na zvyšovanie povedomia;
51. zdôrazňuje, že je potrebné posilniť opatrenia na predchádzanie a zamedzovanie spotrebe tovarov alebo služieb, ktoré vytvorili alebo poskytli obe obchodovania s ľuďmi; zdôrazňuje, že takéto opatrenia by sa mali začleniť do európskej stratégie na boj proti tejto hrozbe, pričom by sa mali zapojiť aj podniky;
52. vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby obchodovanie s ľuďmi na účely výkupného zahŕňajúce mučenie bolo považované za formu obchodovania s ľuďmi; domnieva sa, že veľmi traumatizované obe, ktoré to prežili, by mali byť považované za obe určitej formy trestne stíhateľného obchodovania s ľuďmi a mala by sa im poskytnúť ochrana,

starostlivosť a podpora¹;

Boj proti diskriminácii, xenofóbii, trestným činom z nenávisťi a nenávisťným slovným prejavom

53. vyjadruje obavy nad rastúcim rasizmom a xenofóbiou vo forme afrofóbie, neznášanlivosti voči Rómom, antisemitizmu, islamofóbie a antimigračným náladám; vyzýva členské štáty, aby chránili slobodu myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery; naliehavo žiada EÚ a členské štáty, aby do politik v oblasti rovnosti zaradili aj viacnásobnú diskrimináciu; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zintenzívnili výmenu najlepších postupov a posilnili spoluprácu v oblasti boja proti rasizmu, xenofóbii, homofóbii, transfóbii a ďalším formám neznášanlivosti, a to pri plnom zapojení občianskej spoločnosti a príspevku príslušných zúčastnených strán, napr. FRA;
54. víta výsledok kolokvia o základných právach z roku 2015 a vymenovanie koordinátorov pre boj proti antisemitizmu a nenávisťi voči moslimom; žiada inštitúcie EÚ a členské štáty, aby koordinovali a posilňovali politické reakcie s cieľom zaoberať sa nenávisťou voči židom a moslimom vrátane bezodkladného vykonávania kľúčových oparení identifikovaných na kolokviu;
55. vyjadruje poľutovanie nad tým, že navrhovaná smernica o rovnakom zaobchádzaní z roku 2008 ešte stále čaká na schválenie v Rade; opakuje svoju výzvu Rade, aby čo najskôr prijala svoju pozíciu k návrhu; povzbudzuje Komisiu, aby urobila konkrétny pokrok v programe EÚ v oblasti nediskriminácie;
56. odsudzuje prípady nenávisťných prejavov a trestné činy z nenávisťi motivované rasizmom, xenofóbiou, náboženskou neznášanlivosťou alebo predsudkami na základe zdravotného postihnutia osoby, sexuálnej orientácie, rodovej identity alebo príslušnosti k menšine, ktoré sa v EÚ objavujú každý deň; vyjadruje poľutovanie nad rastúcou úrovňou nenávisťných slovných prejavov v niektorých inštitúciách, politických stranách a médiách; žiada EÚ, aby stanovila príklad, ako sa vzoprieť proti nenávisťným prejavom v inštitúciách;
57. vyjadruje znepokojenie nad rastúcim výskytom nenávisťných slovných prejavov na internete; odporúča členským štátom, aby zaviedli jednoduchý postup, ktorý umožní verejnosti oznamovať takýto nenávisťný obsah na internete; víta oznámenie Komisie o kódexe správania v oblasti boja proti nezákonným nenávisťným prejavom online a nabáda na jeho dodržiavanie a na pokračujúce úsilie o posilnenie spolupráce medzi súkromným sektorom a občianskou spoločnosťou; pripomína, že opatrenia, ktoré sa v tejto súvislosti prijímajú, by nemali byť v rozpore so základnými zásadami v oblasti slobody prejavu vrátane slobody tlače;
58. vyjadruje svoju obavu z nedostatočného ohlasovania trestných činov z nenávisťi zo strany obetí, keďže orgány v členských štátoch nie sú schopné zabezpečiť primerané záruky a náležite vyšetriť a stíhať za trestné činy z nenávisťi; vyzýva členské štáty, aby vyvinuli a šírili nástroje a mechanizmy nahlasovania trestných činov z nenávisťi a nenávisťných prejavov a aby zabezpečili, že sa všetky prípady údajných trestných činov

---

¹ Tento nový typ obchodovania bol predstavený už v uznesení EP z 10. marca 2016 o situácii v Eritrei (Prijaté texty: P8_TA(2016)0090).

z nenávisti alebo nenávisťných slovných prejavov účinne vyšetria, budú stíhať a súdiť v súlade s vnútroštátnym právom a prípadne v súlade s rámcovým rozhodnutím o rasizme a xenofóbii, európskymi a medzinárodnými záväzkami v oblasti ľudských práv, ako aj príslušnou judikatúrou ESLP, pričom musí byť zaistené dodržiavanie slobody prejavu a informácií aj ochrana súkromia a údajov;

59. vyjadruje znepokojenie nad tým, že viacero členských štátov správne netransponovalo ustanovenia rámcového rozhodnutia 2008/913/SVV, a vyzýva členské štáty, aby tak urobili a aby ho v plnom rozsahu implementovali, a rovnako aj smernicu 2012/29/EÚ o obetiach trestných činov; vyzýva Komisiu, aby monitorovala transpozíciu týchto nástrojov do práva členských štátov a v prípade potreby začala konanie pre neplnenie povinností; konštatuje, že niektoré členské štáty EÚ pri vykonávaní rámcového rozhodnutia rozšírili ochranu pre obete diskriminácie aj o iné dôvody, ako je sexuálna orientácia alebo rodová identita; vyzýva Komisiu, aby začala dialóg s tými členskými štátmi, ktorých právne predpisy sa nevzťahujú na homofóbne nenávisťné motívy, s cieľom zaplniť zostávajúce legislatívne medzery;
60. vyzýva Komisiu, aby podporovala programy odbornej prípravy orgánov presadzovania práva a justičných orgánov, ako aj príslušných agentúr EÚ, s cieľom zabezpečiť prevenciu diskriminačných praktík a trestných činov z nenávisti a boj proti nim; vyzýva členské štáty, aby orgánom zodpovedným za vyšetrovanie a trestné stíhanie takýchto trestných činov zaistili také praktické nástroje a zručnosti, aby boli schopné identifikovať a riešiť delikty, na ktoré sa vzťahuje rámcové rozhodnutie, a zaobchádzať a komunikovať s obetami;
61. uznáva, že plný rozsah nerovnosti v EÚ nie je ešte známy, keďže neexistujú porovnateľné a rozčlenené údaje o rovnosti zhromaždené v členských štátoch; domnieva sa, že zbieranie takýchto údajov členskými štátmi je nevyhnutné pre formulovanie zmysluplných politík, ktorými sa bude vykonávať právo EÚ v oblasti rovnosti; vyzýva Komisiu a Radu, aby uznali potrebu spoľahlivých a porovnateľných údajov v oblasti rovnosti, na základe ktorých bude možné zabezpečiť opatrenia rozčlenené podľa dôvodov diskriminácie, ktoré by boli podkladmi pre tvorbu politík; vyzýva obe inštitúcie, aby vymedzili jednotné zásady zhromažďovania údajov v oblasti rovnosti, a to na základe sebaidentifikácie, noriem ochrany údajov EÚ a konzultácií s príslušnými komunitami;
62. vyzýva inštitúcie EÚ, členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby posilnili úlohu vzdelávania o ľudských právach a interkultúrneho vzdelávania v národných učebných osnovách ako nástroja na predchádzanie rasizmu a všetkým ostatným formám neznášanlivosti, a vyzýva na podporu zvyšovania informovanosti o právach; domnieva sa, že úplné vzdelávanie o ľudských právach musí primerane zahŕňať aj vzdelávanie o bezpráví v oblasti ľudských práv, o inštitucionálnom rasizme v minulosti a o význame pamäti;
63. považuje za nevyhnutné, aby všetky členské štáty EÚ spolupracovali v rámci národných alebo medzinárodných súdnych vyšetrovaní, ktoré sa snažia objasniť zodpovednosť, zistiť pravdu, nastoliť spravodlivosť a odškodniť obeť trestných činov proti ľudskosti, ktoré sa v Únii napáchali v dôsledku totalitných režimov; vyzýva členské štáty, aby v tejto oblasti poskytli právnikom potrebnú odbornú prípravu; naliehavo vyzýva Komisiu,

aby vykonala objektívne posúdenie stavu v takýchto procesoch s cieľom podporiť demokratickú pamiatku vo všetkých členských štátoch; upozorňuje, že nedodržiavanie medzinárodných odporúčaní o demokratickej pamiatke a zásad univerzálnej jurisdikcie je porušením základných zásad právneho štátu;

Práva žien a násilie voči ženám

64. vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa ešte nedosiahla rodová rovnosť, že v mnohých oblastiach sa nedosahujú žiadne zlepšenia a že sa naďalej porušujú základné práva žien; odsudzuje všetky formy násilia páchaného na ženách a dievčatách, ako je domáce násilie, vraždy zo cti, nútené sobáše, obchodovanie so ženami a mrzačenie ženských pohlavných orgánov; domnieva sa, že tieto praktiky nemožno nikdy ospravedlniť a mali by byť trestnými činmi a trestané a že EÚ a vnútroštátne orgány by mali posilniť vzájomnú spoluprácu, a to najmä prostredníctvom výmeny osvedčených postupov a zlepšenia zhromažďovania a porovnateľnosti údajov o všetkých formách násilia páchaného na ženách vrátane viacnásobnej diskriminácie; domnieva sa, že všetci obyvatelia Únie bez ohľadu na svoju pôvodnú kultúru a tradície by mali rešpektovať zákony a ženské práva a dôstojnosť;
65. ľutuje, že ženy a dievčatá nemajú rovnakú ochranu proti násiliu vo všetkých členských štátoch; zdôrazňuje, že ešte stále je potrebné zlepšovať boj proti násiliu páchanému na ženách a dievčatách; vyzýva EÚ, aby podpísala a ratifikovala Istanbulský dohovor po začatí konania Komisiou v marci 2016; pripomína členským štátom, že prístupenie EÚ k Istanbulskému dohovoru ich nezaväzuje zodpovednosti podpísať, ratifikovať a presadzovať Istanbulský dohovor, a preto ich naliehavo vyzýva, aby tak urobili; žiada Komisiu a členské štáty, aby preskúmali existujúce právne predpisy a aby problematika násilia páchaného na ženách zostala prioritou, keďže násilie na základe pohlavia nemožno tolerovať; pripomína žiadosť určenú Komisii, aby predložila návrh aktu, ktorým by sa zaviedli opatrenia na presadzovanie a podporu opatrení členských štátov v oblasti predchádzania násiliu páchanému na ženách a dievčatách;
66. naliehavo vyzýva členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby viedli cielenejšie kampane na zvyšovanie informovanosti s cieľom bezodkladne predchádzať násiliu a podporovať ženy, aby nahlasovali trestné činy; naliehavo vyzýva členské štáty, aby ukladali primerané a odradzujúce tresty páchatel'om a chránili bezodkladne obeť násilia a ich práva, obzvlášť v prípade zraniteľných skupín, a to v súlade so smernicou o právach obetí; žiada členské štáty, aby plne vykonávali smernicu 2011/99/EÚ o európskom ochrannom príkaze s cieľom zabezpečiť dostatočnú ochranu a pomoc ženám a dievčatám, ktoré sa stali obeťami násilia, ako aj smernicu 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu s cieľom ochrániť ženy a dievčatá pred obchodovaním s ľuďmi, násilím a sexuálnym vykorisťovaním; zdôrazňuje, že obetiam násilia na základe pohlavia by sa malo zabezpečiť primerané zaobchádzanie a podpora v súlade s vnútornými pravidlami a medzinárodnými záväzkami;
67. zdôrazňuje, že s cieľom účinne bojovať proti násiliu na základe pohlavia je potrebná zmena prístupu k ženám a dievčatám; vyzýva členské štáty, aby zvýsili úsilie v boji proti rodovým stereotypom, ktoré vytvárajú a posilňujú rodové úlohy v kľúčových oblastiach, v ktorých sa tieto stereotypy zachovávajú; vyzýva Komisiu, aby poskytovala informácie o najlepších postupoch v členských štátoch s cieľom riešiť rodové stereotypy

- v školách; vyzýva členské štáty, aby poskytovali špecializovanú prípravu pre policajných a justičných zamestnancov a sudcov, aby mohli primerane riešiť problematiku násilia na základe pohlavia s cieľom predchádzať ďalšej traume a opätovnej viktimizácii počas trestných konaní; žiada členské štáty, aby pomáhali orgánom pri účinnom identifikovaní špecifických potrieb obetí násilia na základe pohlavia a poskytovali im služby osobitnej ochrany v súlade so smernicou o právach obetí;
68. naliehavo vyzýva členské štáty, aby obetiam rodovo motivovaného násilia poskytli primerané množstvo útočísk a cieleňé a integrované podporné služby vrátane podpory a poradenstva pri traumách; naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby akokoľvek podporovali organizácie občianskej spoločnosti, ktoré pracujú s obeťami násilia na základe pohlavia;
69. naliehavo vyzýva členské štáty, aby riešili situáciu žien so zdravotným postihnutím ako obetí domáceho násilia, ktoré často nemôžu uniknúť zo vzťahu, v ktorom sa s nimi hrubo zaobchádza;
70. vyjadruje vážne znepokojenie v súvislosti s pokračujúcimi praktikami mrzačenia ženských pohlavných orgánov, ktoré predstavujú závažnú podobu násilia páchaného na ženách a dievčatách; vyzýva členské štáty, aby zvyšovali informovanosť všetkých dotknutých osôb a vo svojich politikách proti mrzačenia ženských pohlavných orgánov sa sústredili na prevenciu; ďalej naliehavo vyzýva členské štáty, aby vzájomne v plnej miere spolupracovali s cieľom zlepšiť zhromažďovanie údajov a pochopenie tohto javu, aby sa optimalizovali výsledky ich snáh zameraných na ochranu žien a detí pred týmto mrzačením;
71. dôrazne odsudzuje časté prejavy obťažovania a znásilnenia na verejných miestach v Únii a domnieva sa, že všetky ženy a dievčatá by sa mali cítiť v bezpečí pred všetkými formami sexuálneho obťažovania na akomkoľvek verejnom mieste; vyzýva členské štáty, aby prijali opatrenia na zabezpečenie toho, aby tieto činy boli riadne potrestané, ich páchatelia boli postavení pred súd a aby sa obetiam poskytovala ochrana; vyzýva EÚ a členské štáty, aby zintenzívnili úsilie o ochranu utečieniek a žiadateľiek o azyl, ktoré sú počas úteku mimoriadne vystavené násiliu;
72. vyzýva členské štáty, aby zaistili rodovú rovnosť na pracovisku; vyjadruje poľutovanie nad tým, že ženy stále trpia diskriminačnými pracovnými podmienkami vrátane neštandardných foriem zamestnávania; poukazuje na nízke zastúpenie žien vo vede, v technológiách a inžinierskych disciplínach, podnikaní a v rozhodovacích procesoch, a to v súkromnom aj vo verejnom sektore, a zdôrazňuje, že rozdiely v platoch medzi mužmi a ženami predstavujú neprípustnú diskrimináciu; vyzýva Komisiu, aby posilnila úsilie o zvýšenie zastúpenia žien v politickej a ekonomickej sfére, zlepšila zber údajov o účasti žien a aby riešila rodovú nerovnosť v médiách tým, že bude podporovať výmenu osvedčených postupov;
73. v tejto súvislosti pripomína, že rovnosť žien a mužov je možné dosiahnuť len prostredníctvom spravodlivého prerozdelenia platenej a neplatenej práce; uznáva, že ochranu základných práv žien a dievčat možno zabezpečiť len prostredníctvom ďalšieho posilňovania postavenia v ekonomickej, politickej a sociálnej oblasti a ich zastúpenia a

začleňovania; konštatuje, že v posledných rokoch sa objavili hnutia bojujúce proti rodovej rovnosti, ktoré spochybňujú doterajší pokrok v oblasti práv žien a rodovej rovnosti;

74. pripomína, že chudoba vo vyššom veku je znepokojujúca najmä v prípade žien, a to pre pokračujúce rozdiely v odmeňovaní žien a mužov, ktoré vedú k rodovým rozdielom v starobných dôchodkoch; žiada členské štáty, aby vypracovali vhodné politiky na podporu starších žien a na odstránenie štrukturálnych príčin rodových rozdielov v odmeňovaní; zdôrazňuje kľúčovú úlohu kvalitných verejných služieb v boji proti chudobe, najmä chudobe žien;
75. poukazuje na to, že pracovníci v domácnosti sú prevažne ženy, a vyzýva členské štáty, aby urýchlili proces ratifikácie a vykonávania dohovoru MOP o pracovníkoch v domácnosti po rozhodnutí Rady 2014/51/EÚ ako kľúčového nástroja na zabezpečenie dôstojných pracovných podmienok;
76. vyzýva Komisiu, aby prijala opatrenia, ktoré vyriešia potreby matiek a otcov, pokiaľ ide o rôzne druhy dovolení, konkrétne materskej dovolenky, otcovskej dovolenky, rodičovskej dovolenky a opatrovateľskej dovolenky; vyzýva, aby sa prijali konkrétne opatrenia na ďalšie posilnenie práv na rodičovskú dovolenku; berie na vedomie návrh na zavedenie dovolenky pre opatrovateľov, ako sa predpokladá v pláne Komisie o novom začiatku riešenia problémov spojených so zosúladením pracovného a súkromného života, ktorým čelia pracujúce rodiny; čaká na ďalšie kroky Komisie po tom, čo bol stiahnutý návrh o materskej dovolenke;
77. zdôrazňuje riziká spojené s prípadným používaním internetu, sociálnych médií a ďalších typov technológií na kontrolu a ponižovanie žien a vyhrážky voči nim a v tejto súvislosti zdôrazňuje význam informačných kampaní;
78. vyzýva Komisiu, aby s ohľadom na účinnejšiu podporu rodovej rovnosti zaviedla uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti v súvislosti so všetkými oblasťami politiky a so všetkými navrhovanými právnymi predpismi vrátane systematického posudzovania vplyvu na rodovú rovnosť ako súčasť hodnotenia dodržiavania základných práv a ako integrálne kritérium v dialógu, a to aj s krajinami, ktoré sú kandidátmi na vstup do EÚ;
79. uznáva, že sexuálne a reprodukčné zdravie žien súvisí s radom ľudských práv vrátane práva na život, práva na život bez mučenia, práva na prístup k zdravotnej starostlivosti, práva na súkromie, práva na vzdelanie a zákaz diskriminácie; zdôrazňuje, že členské štáty musia rešpektovať, chrániť a naplňovať práva na sexuálne a reprodukčné zdravie všetkých žien a dievčat, bez nátlaku, diskriminácie a násillia; zdôrazňuje, že osoby so zdravotným postihnutím majú nárok požívať svoje základné práva rovnocenne s inými;
80. vyzýva EÚ a členské štáty, aby uznali základné právo na prístup k preventívnej zdravotnej starostlivosti; trvá na tom, že Únia zohráva dôležitú úlohu pri zvyšovaní informovanosti o najlepších postupoch v tejto oblasti a ich podpore, a to aj v súvislosti so stratégiou EÚ v oblasti zdravia, pričom je nutné rešpektovať právomoci členských štátov, keďže zdravie je základným ľudským právom nevyhnutným na uplatňovanie ďalších ľudských práv; v tejto súvislosti pripomína veľký význam, ktorý má súlad a konzistentnosť vnútorných a vonkajších politík EÚ v oblasti ľudských práv;

81. potvrdzuje, že neposkytnutie záchranných služieb v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia vrátane bezpečného umelého prerušenia tehotenstva je vážnym porušením ľudských práv;
82. odsudzuje každú formu náhradného materstva;

Deti

83. so znepokojením konštatuje, že pretrváva vysoká miera chudoby detí v EÚ a počet maloletých žijúcich v chudobe rastie; opakuje, že investovanie do dobrých životných podmienok detí a ich vyťahnutie z chudoby nie je len morálnou požiadavkou, ale aj sociálnou a hospodárskou prioritou; vyzýva členské štáty a EÚ, aby zaviedli programy zamerané osobitne na dobré životné podmienky a zdravý vývoj detí; vyzýva členské štáty, aby zintenzívnili svoje úsilie o boj proti chudobe detí a sociálnemu vylúčeniu účinným vykonávaním odporúčania Komisie s názvom Investovať do detí: východisko z bludného kruhu znevýhodnenia, prostredníctvom integrovaných stratégií, ktoré podporujú prístup k vhodným zdrojom a umožňujú prístup k cenovo dostupným kvalitným službám; vyzýva Komisiu, aby prijala ďalšie opatrenia na monitorovanie vykonávania tohto odporúčania; požaduje vytvorenie politík a programov zameraných na boj proti rastúcej chudobe maloletých, pokiaľ ide o vzdelávanie, s cieľom dosiahnuť ich sociálne začlenenie; vyzýva Komisiu, aby zvažila spustenie programu záruk pre deti s cieľom bojovať proti chudobe detí a sociálnemu vylúčeniu;
84. odsudzuje akúkoľvek formu diskriminácie detí a víta, že Rada Európy prijala svoju stratégiu pre práva dieťaťa (2016 – 2021), ktorá sa zameriava aj na potrebu bojovať proti diskriminácii detí so zdravotným postihnutím, detí postihnutých migráciou, rómskych detí a LGBT detí; žiada Komisiu a členské štáty, aby spoločne pracovali na odstránení diskriminácie detí; osobitne žiada členské štáty a Komisiu, aby pri tvorbe programov a vykonávaní regionálnych politík a politík súdržnosti, ako je napríklad európska stratégia pre oblasť zdravotného postihnutia, rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov a politiky EÚ v oblasti rovnosti a nediskriminácie, explicitne deti považovali za prioritu; opakuje význam ochrany a podpory rovnakého prístupu k zdravotnej starostlivosti, dôstojnému ubytovaniu a vzdelávaniu rómskych detí;
85. naliehavo vyzýva všetky členské štáty, aby viedli verejné vzdelávacie a osvetové kampane, ktoré upozornia na práva detí, s cieľom chrániť a podporovať kladné, nenásilné vzťahy s deťmi;
86. jednoznačne odsudzuje všetky formy násilia, zneužívania a šikanovania detí na všetkých úrovniach, počnúc domovom, po školy, verejné miesta a záchytné zariadenia pre maloletých migrantov; vyzýva členské štáty, aby prijali primerané opatrenia na ochranu detí pred všetkými formami fyzického a psychického násilia vrátane fyzického a sexuálneho zneužívania, sexuálneho vykorisťovania, detskej práce, nútených sobášov, vrážd v mene cti, mrzačenia ženských pohlavných orgánov a náborov detí ako vojakov a na predchádzanie týmto javom; zdôrazňuje význam začlenenia formálnych ustanovení, ktoré zakazujú a postihujú telesné tresty na deťoch, a vyzýva Komisiu, aby posilnila vzájomné vzdelávanie medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o to, ako najlepšie riešiť šikanovanie v školách, pričom je potrebné zohľadniť zraniteľné skupiny detí;
87. žiada viacstupňový systém ochrany detí založený na najlepších záujmoch dieťaťa a

úplnom rešpektovaní jeho základných práv, zdôrazňuje, že tento systém by nemal trestať rodičov a opatrovateľov, ale vysielat' jasný signál, že všetky formy fyzického a citového násilia voči deťom sú neprijateľné a zo zákona trestne stíhateľné, ale v tomto systéme by oddelenie dieťaťa od rodiny predstavovalo úplne posledný krok; pripomína, že štátna starostlivosť o deti je vždy drahšia ako vhodná a dobre zacielená podpora pre rodiny žijúce v chudobe; opakuje svoju výzvu adresovanú Komisii, aby predložila novú európsku stratégiu pre práva detí;

88. požaduje justičné systémy, ktoré by mali vo väčšej miere dbať o deti a v ktorých musia deti poznať svoje práva a úlohu v prípade, keď sa dostanú do polohy obetí, svedkov alebo údajných páchatel'ov; žiada prijatie osobitných opatrení v trestných aj občianskoprávných konaniach na ochranu detí pred zbytočným stresom, zastrášaním a opakovanej viktimizácii, ktoré by mali zohľadňovať smernicu 2016/800 o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní;
89. žiada, aby bola v EÚ prístupná nepretržitá pohotovostná linka 116 pre deti a využívali sa anonymizované linky na internete, ktoré by umožňovali rozhovory s nimi, keďže sú oveľa praktickejšie pre deti v stresových situáciách, a ktoré by boli zriadené ako jednotný systém v EÚ a využívali úradné jazyky a jazyky menšín; žiada členské štáty, aby podporili spoločné európske telefónne číslo 116111 určené pre linky pomoci pre deti, a to posilnením horúcich liniek a kapacít liniek na vedenie rozhovorov a európskej siete a vyčlenením dostatočných finančných prostriedkov;
90. zdôrazňuje, že ochrana detí by sa mala posilniť v digitálnom svete so zreteľom na rast prípadov pohlavného zneužívania, v ktorých páchatelia na skontaktovanie použili internet, vyzýva na ďalšiu spoluprácu v tejto súvislosti medzi verejným a súkromným sektorom a žiada najmä súkromný sektor, aby prevzal svoj diel zodpovednosti, upustil od agresívnej reklamy určenej deťom a chránil ich pred klamlivou reklamou; vyzýva zainteresované strany, aby nasledovali dobré príklady v oblasti prevencie a mechanizmov podávania sťažností v internetových sociálnych médiách a aby ich implementovali v celej EÚ; ďalej zastáva názor, že by deti mali byť riadne informované o prípadných rizikách internetu, najmä pri poskytovaní osobných údajov on-line, a to napríklad prostredníctvom osvetových kampaní a školských programov; zdôrazňuje, že by sa malo zakázať profilovanie detí; podporuje snahy zabezpečiť ambiciózne a efektívny výsledok reformy smernice o audiovizuálnych mediálnych službách s osobitným odkazom na ochranu detí v digitálnom prostredí; vyzýva členské štáty, aby riešili kybernetické šikanovanie;
91. požaduje vytvorenie akčného plánu na ochranu práv detí online a offline v kybernetickom priestore a pripomína, že v boji proti počítačovej trestnej činnosti musia orgány presadzovania práva venovať osobitnú pozornosť trestným činom páchaným na deťoch; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je potrebné posilniť súdnu a policajnú spoluprácu medzi členskými štátmi a s Europolom a jeho Európskym centrom boja proti počítačovej kriminalite (EC3) s cieľom predchádzať a bojovať proti počítačovej kriminalite, najmä proti sexuálnemu zneužívaniu detí online;
92. vyzýva členské štáty, aby v plnej miere vykonávali smernicu 2011/93/EÚ o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii;

vyzýva orgány presadzovania práva na vnútroštátnej aj európskej úrovni, aby investovali do nových technológií na boj proti zločinom v sieti dark web a deep web; zdôrazňuje, že Eurojust a Europol musia dostať primerané prostriedky s cieľom zlepšiť identifikáciu obetí, bojovať proti organizovaným sieťam sexuálnych páchatel'ov a zrýchliť odhaľovanie, analýzu a sprostredkovanie materiálov o zneužívaní detí online aj offline;

93. domnieva sa, že politiky začleňovania by mali klásť silný dôraz na deti, pretože deti sú mostmi porozumenia medzi kultúrami a spoločnosťami;
94. pripomína, že podľa správy Komisie o pokroku v boji proti obchodovaniu s ľuďmi z roku 2016 tvorili deti najmenej 15 % registrovaných obetí, a naliehavo vyzýva členské štáty, aby bezodkladne prijali opatrenia v reakcii na informáciu Europolu o tom, že v roku 2015 bolo v EÚ nezvestných najmenej 10 000 detí bez sprievodu, ktoré prišli ako utečenci alebo prist'ahovalci; vyzýva členské štáty a agentúry EÚ, aby zintenzívnili svoju cezhraničnú spoluprácu, výmenu informácií a spoločné vyšetovanie tak, aby dokázali bojovať proti obchodovaniu s deťmi, cezhraničnej organizovanej trestnej činnosti, sexuálnemu zneužívaniu a iným formám vykorisťovania a aby chránili deti; žiada členské štáty a agentúry EÚ, aby urýchlili vymenovanie kvalifikovaných ochrancov detí bez sprievodu a zaistili, aby sa vždy brali do úvahy najlepšie záujmy detí; vyzýva členské štáty, aby zaregistrovali a identifikovali deti spôsobom, ktorý bude ohľaduplný voči deťom, a zabránili ich zmiznutiu tým, že zabezpečia, aby deti boli zaevidované do vnútroštátnych systémov ochrany; odporúča posilniť existujúce nástroje pre nezvestné deti vrátane európskych horúcich liniek pre nezvestné deti; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby naplno využívali odborné skúsenosti FRA s cieľom rozšíriť ochranu detí a ochranu zraniteľných osôb v súčasnej migračnej situácii, najmä v krízových vstupných centrách; zdôrazňuje, že práva dieťaťa a najlepšie záujmy dieťaťa treba zohľadňovať a posudzovať vo všetkých politikách a opatreniach EÚ vrátane oblasti migrácie a azylu;
95. nabáda členské štáty, aby venovali osobitnú pozornosť programom, ktoré sa zameriavajú na predchádzanie predčasnému ukončeniu školskej dochádzky mladých ľudí a na výmenu najlepších postupov v tejto oblasti a na ich testovanie;

Práva menšín

96. poukazuje na skutočnosť, že menšiny, ktoré žijú v Európe po stáročia spoločne s väčšinovými kultúrami alebo vedľa nich, sú v EÚ stále diskriminované; domnieva sa, že riešenie tohto problému spočíva vo vytvorení minimálnych noriem na ochranu práv menšín, ako aj vo vzdelávaní o kultúrnej rozmanitosti a tolerancii, pretože zachovávanie európskeho dedičstva prináša pridanú hodnotu rozmanitosti;
97. zdôrazňuje, že menšinové spoločenstvá majú osobitné potreby a že treba podporovať ich úplnú rovnosť vo všetkých oblastiach hospodárskeho, sociálneho, politického a kultúrneho života; zdôrazňuje, že je rozhodujúce rešpektovať a podporovať základné práva a slobody osôb patriacich do menšín;
98. vyjadruje znepokojenie nad tým, ako tieto skupiny narážajú na prekážky pri

presadzovaní svojich práv k nehnuteľnostiam, k prístupu k spravodlivosti a iným verejným službám, vzdelávaniu, zdravotným a sociálnym službám, ako aj kultúrnym právam a ako môžu byť všetky ich práva obmedzované; naliehavo žiada členské štáty, aby prijali opatrenia potrebné na boj proti administratívnym a finančným prekážkam, ktoré by na európskej alebo vnútroštátnej úrovni mohli byť prekážkou jazykovej rozmanitosti;

99. naliehavo vyzýva Komisiu, aby zaviedla politické štandardy na ochranu menšín, keďže ochrana týchto skupín je jedným z kodanských kritérií, ako pre kandidátske krajiny, tak aj pre členské štáty; žiada členské štáty, aby zabezpečili, že ich právne systémy osobám patriacim k menšinám zaručia, že nebudú diskriminované, a aby prijali a vykonávali cieľené ochranné opatrenia na základe príslušných medzinárodných noriem;
100. naliehavo vyzýva členské štáty, aby si pri riešení problémov menšín v celej Európskej únii vymieňali osvedčené postupy a uplatňovali už overené riešenia; poukazuje na dôležitú úlohu, ktorú môžu regionálne a miestne orgány v EÚ zohrávať pri ochrane menšín, a domnieva sa, že by administratívna reorganizácia nemala mať na ne negatívny vplyv;
101. vyzýva FRA, aby aj naďalej podávala správy o diskriminácii na základe príslušenstva k menšine a aby pokračovala v zhromažďovaní údajov týkajúcich sa tohto problému;
102. pobáda členské štáty, ktoré tak zatiaľ neurobili, aby bez odkladu ratifikovali Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín a Európsku chartu regionálnych alebo menšinových jazykov; pripomína tiež potrebu vykonávať zásady vypracované v rámci OBSE;
103. naliehavo vyzýva členské štáty, aby dôsledne zohľadnili perspektívu menšinových práv, zaistili právo na používanie menšinového jazyka a chránili jazykovú rozmanitosť v Únii; vyzýva Komisiu, aby posilnila svoj plán na podporu vyučovania a používania regionálnych jazykov, ktorý ponúka možnosť bojovať proti jazykovej diskriminácii v EÚ;
104. vyzýva EÚ, aby vykonávala uznesenie PACE 1985(2014) o situácii a práv národnostných menšín v Európe a súčasne rešpektovala zásadu subsidiarity; zdôrazňuje, že všetky núdzové telefónne linky a úradné linky prevádzkované v členských štátoch by mali byť dostupné nielen v úradnom jazyku krajiny, ale aj v menšinových jazykoch a hlavných jazykoch EÚ prostredníctvom presmerovania hovorov;

Práva osôb so zdravotným postihnutím

105. víta záverečné pripomienky o pokroku EÚ pri vykonávaní Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby využili tieto odporúčania ako príležitosť ísť príkladom tým, že čo najskôr zabezpečia účinné a dôsledné vykonávanie;
106. zdôrazňuje, že osoby so zdravotným postihnutím majú nárok požívať svoje základné práva rovnocenne s inými vrátane práv na nespochybniteľnú dôstojnosť, zdravie a rodinu, nezávislé bývanie, samostatnosť a plnohodnotnú sociálnu integráciu a prístup k

spravodlivosti, tovaru a službám, ako aj hlasovacích práv a práv spotrebiteľov, v súlade s Dohovorom; vyzýva Európsku úniu a členské štáty, aby prijali vhodné opatrenie a zaručili, že všetky osoby so zdravotným postihnutím budú môcť uplatňovať všetky práva zakotvené v zmluvách a právnych predpisoch EÚ; konštatuje, že prístup k zdravotnému postihnutiu založený na ľudských právach zatiaľ nie je úplne podporovaný, čo vedie k diskriminácii osôb so zdravotným postihnutím v EÚ, a naliehavo vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby zintenzívnili úsilie o zosúladenie svojich právnych rámcov s požiadavkami UNCRPD;

107. žiada členské štáty, aby prijali stratégie na zabezpečenie efektívneho prístupu osôb žijúcich so zdravotným postihnutím na trh práce; vyjadruje poľutovanie nad tým, že niektoré z fondov EÚ, ktoré sú k dispozícii na integráciu ľudí so zdravotným postihnutím, sa stále plne nevyužívajú na tento účel; žiada Komisiu, aby podrobne monitorovala využívanie finančných prostriedkov a podľa potreby aj konala;
108. pripomína, že osoby s intelektuálnym a psychosociálnym postihnutím čelia osobitným prekážkam pri napĺňaní svojich základných práv, a žiada členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby zintenzívnili úsilie na podporu ich autonómie a začlenenia na rovnakom základe s ostatnými;
109. poznamenáva, že sú to najmä ženy a deti so zdravotným postihnutím, ktorých ľudské práva sa porušujú rôznym spôsobom vrátane odopierania prístupu k základným službám, ako je vzdelávanie a zdravotná starostlivosť alebo umiestnenie do ústavov ďaleko od rodín a komunit, a sú vystavené vyššiemu riziku, že sa stanú obeťami násillia, sexuálneho zneužívania, vykorisťovania a iných foriem zlého zaobchádzania; zdôrazňuje potrebu komplexných a rodovo citlivých politických opatrení EÚ, členských štátov a regionálnych a miestnych orgánov s cieľom zabezpečiť dôkladné uplatňovanie Dohovoru OSN o právach dieťaťa v spojení s UNCRPD;
110. naliehavo žiada EÚ a členské štáty, aby v miestnych komunitách vytvorili podporné služby pre deti so zdravotným postihnutím a ich rodiny s cieľom podporovať deinštitucionalizáciu a zabezpečiť pre ne inkluzívne vzdelávacie systémy;
111. nalieha na členské štáty, aby zabezpečili plnú prístupnosť linky tiesňového volania 112 pre osoby so zdravotným postihnutím a aby prostredníctvom kampaní zvyšovali informovanosť o nej;
112. vyzýva EÚ, členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby rozšírili finančné a ľudské zdroje pre monitorovacie rámce zriadené podľa článku 33 ods. 2 UNCRPD, aby mohli vykonávať svoje funkcie, a aby zaručili ich nezávislosť tým, že zabezpečia, že ich zloženie a fungovanie bude zohľadňovať parížske zásady týkajúce sa fungovania vnútroštátnych inštitúcií pre ľudské práva;
113. vyzýva členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby zabezpečili skutočnú účasť a slobodu prejavu osôb so zdravotným postihnutím vo verejnom živote; poznamenáva, že takéto úsilie by malo podporovať titulkovanie, tlmočenie v posunkovej reči a dokumenty v Braillovom písme a jednoducho čitateľných formátoch; vyzýva členské štáty, aby utečencom so zdravotným postihnutím poskytlí dostupné riešenia; poukazuje na mimoriadne riziká, ktorým sú vystavení utečenci, migranti a žiadatelia o azyl so zdravotným postihnutím, ktorí nemajú prístup k informáciám a komunikácii v

dostupnom formáte a môžu byť zadržaní v podmienkach, v ktorých nemajú dostatočnú podporu alebo primerané ubytovanie;

Staršie osoby

114. konštatuje, že aktívne starnutie a solidarita medzi generáciami sú dôležité otázky, ktoré môžu byť posilnené prostredníctvom prístupu založeného na ľudských právach, keďže ide o jednu z najhlbších hospodárskych a sociálnych zmien, ktorým musia rozvinuté krajiny čeliť; vyzýva členské štáty, aby s cieľom bojovať proti sociálnemu vylúčeniu motivovali starších ľudí na vyššiu a aktívnu účasť na pracovnom trhu prostredníctvom sociálnych a ekonomických iniciatív a aby im zaručili jednoduchý prístup k zdravotníckym službám;
115. zdôrazňuje, že diskriminácia na základe veku sa v dnešných spoločnostiach veľmi často vyskytuje a je často spojená s inými formami diskriminácie, napríklad diskrimináciou na základe rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva, zdravotného postihnutia, zdravia alebo sociálno-ekonomických podmienok, rodovej identity alebo sexuálnej orientácie; žiada členské štáty, aby vykonávali opatrenia zamerané na opätovné začleňovanie starších osôb do života v komunite, aby tak bojovali proti ich izolácii;
116. žiada EÚ a členské štáty, aby sa aktívne podieľali na činnosti otvorenej pracovnej skupiny OSN pre starnutie obyvateľstva a aby zintenzívnili svoje úsilie o ochranu práv starších ľudí;

Práva Rómov

117. konštatuje, že osoby, ktoré sú príslušníkmi rómskej menšiny majú právo na voľný pohyb, a vyzýva členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby toto právo chránili a neplánovali politiky presídľovania na základe etnických dôvodov; vyjadruje znepokojenie, že ľudia patriaci do rómskej menšiny sú v mnohých štátoch neprimerane predmetom núteného súdneho vyst'ahovania;
118. ľutuje, že Rómovia sú stále vystavení protirómskym náladám a systematickému a inštitucionálnemu rasizmu, a pripomína, že diskriminácia Rómov v oblastiach práce, bývania, vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, prístupu k spravodlivosti alebo v iných oblastiach je neprijateľná a škodlivá pre spoločnosť EÚ; vyzýva preto členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby so zreteľom na správu Komisie o realizácii rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2015 implementovali plne a rýchlo vlastné národné rómske stratégie, zaviedli osobitné opatrenia na boj proti etnickej diskriminácii Rómov v súlade s ustanoveniami smernice o rasovej rovnosti a s Európskym dohovorom o ľudských právach a bojovali proti neznášanlivosti voči Rómom v súlade s rámcovým rozhodnutím o boji proti rasizmu a xenofóbii;
119. pripomína judikatúru Súdneho dvora EÚ, ktorá stanovuje, že zásada rovnakého zaobchádzania, na ktorú odkazuje smernica 2000/43/ES, sa vzťahuje na osoby, s ktorými sa zaobchádza menej priaznivo alebo ktoré sú špecificky znevýhodnené pre niektorý z dôvodov, aj keď samy nepatria k príslušnej rase alebo etniku;
120. vyzýva Komisiu, aby začlenila monitorovanie diskriminačných praktík do všetkých

oblastí, najmä vzdelávania, zamestnanosti, bývania a zdravotnej starostlivosti, pričom treba osobitnú pozornosť venovať tomu, či sa všetky programy vykonávajú tak, aby viedli k znižovaniu rozdielov medzi Rómami a nerómskym obyvateľstvom; naliehavo žiada Komisiu, aby naďalej podnikala kroky proti tým členským štátom, ktoré podporujú alebo umožňujú inštitucionalizovanú diskrimináciu a segregáciu;

121. odsudzuje prax segregácie rómskych detí v školách, čo ovplyvňuje veľmi negatívnym spôsobom neskoršie životné vyhliadky týchto detí; podporuje opatrenia Komisie zamerané proti tejto praxi pomocou konania o nesplnení povinnosti a žiada členské štáty, aby podnikli účinné kroky na odstránenie segregácie v školách a aby vypracovali plány opatrení na začleňovanie rómskych detí;
122. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby posilnili svoje stratégie na podporu začleňovania Rómov a chudobných spoločností ich rozšírením, aby dosiahli 80 miliónov občanov; výzva aj na posilnenie pracovnej skupiny Komisie pre problematiku rómskeho obyvateľstva a budovanie národných kontaktných miest, regionálnych a miestnych kontaktných miest a regionálnych rómskych platforiem a na rozvoj internetového fóra pre politiku v spolupráci s európskou rómskou platformou; žiada FRA, aby naďalej zhromažďovala údaje o situácii Rómov a vypracovala a navrhla „panel“ ukazovateľov začleňovania Rómov, ktorý by umožnil sledovať pokrok v tejto oblasti; vyzýva členské štáty, aby označili 2. august za pamätný európsky deň rómskeho holokaustu;

Práva LGBTI osôb

123. odsudzuje akúkoľvek diskrimináciu alebo násilie na základe sexuálnej orientácie alebo rodovej identity; nabáda Európsku komisiu, aby predložila program EÚ, ktorým sa zaručia rovnaké práva a príležitosti pre všetkých občanov, a rešpektovala pritom právomoci členských štátov a aby monitorovala správnu transpozíciu a vykonávanie právnych predpisov EÚ, ktoré súvisia s právami LGBTI osôb; v tejto súvislosti víta zoznam opatrení, ktorý pripravila Komisia na podporu rovnosti LGBTI osôb, vrátane komunikačnej kampane Komisie, ktorej cieľom je bojovať proti stereotypom a zlepšiť spoločenské prijímanie LGBTI osôb; naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby úzko spolupracovali s organizáciami občianskej spoločnosti zastupujúcimi práva LGBTI osôb; poznamenáva, že výskum Agentúry pre základné práva v teréne ukazuje, že verejní činitelia vnímajú právo a politiky EÚ ako hlavné hnacie sily na podporu vnútroštátneho úsilia presadzovať rovnosť osôb patriacich k LGBTI;
124. vyjadruje poľutovanie nad tým, že osoby LGBTI zažívajú šikanovanie a obťažovanie, s ktorými sa stretávajú už v škole, a sú diskriminované v rôznych oblastiach svojho života vrátane pracovného prostredia; vyzýva členské štáty, aby venovali osobitnú pozornosť homofóbii v športe, mladým LGBTI osobám a šikanovaniu v školách; nabáda členské štáty EÚ, aby podporili odborové zväzy a organizácie zamestnávateľov v ich úsilí prijímať politiky v oblasti rozmanitosti a nediskriminácie so zameraním na LGBTI;
125. pripomína judikatúru ESĽP týkajúcu sa práv LGBTI osôb; víta skutočnosť, že rastúci počet členských štátov už prijal opatrenia, ktoré prispievajú k lepšej podpore a ochrane práv LGBTI osôb, a aj nové postupy právneho uznania pohlavia so zreteľom na základné práva týchto osôb; vyzýva Komisiu a jej agentúry, aby zhromažďovali údaje o porušovaní ľudských práv, ktorému čelia LGBTI osoby, a aby sa s členskými štátmi

podelili o osvedčené postupy týkajúce sa ochrany ich základných práv, a vyzýva členské štáty, aby LGBTI osoby v plnom rozsahu informovali o ich právach a v tejto otázke si vymieňali osvedčené postupy; odsudzuje lekárske postupy, ktoré porušujú základné práva transsexuálnych a intersexuálnych osôb;

126. domnieva sa, že základné práva LGBTI osôb sa dajú lepšie zaručiť, ak budú mať tieto osoby prístup k právnym inštitútom, ako je spolužitie, registrované partnerstvo a manželstvo; víta, že túto možnosť v súčasnosti ponúka 18 členských štátov, a vyzýva ostatné členské štáty, aby to tiež zväžili;
127. žiada Komisiu, aby predložila návrh o úplnom vzájomnom uznávaní účinkov a o voľnom obehu všetkých dokladov o civilnom stave všetkých jednotlivcov, párov a rodín v EÚ (vrátane dokladov potvrdzujúcich manželstvo a registrované partnerstvo, zmenu pohlavia a adopciu a rodných listov) vrátane právneho uznania pohlavia s cieľom zmierniť diskriminačné zákonné a správne prekážky pre občanov, ktorí si uplatňujú právo na voľný pohyb;

Občianstvo

128. s veľkými obavami si všíma nárast euroskepticizmu a prejavov ostrých politických názorov, a preto naliehavo vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby posilňovali zapájanie občanov, najmä mladých občanov, a organizácií občianskej spoločnosti do záležitostí EÚ, aby Európania mohli vysloviť svoje obavy a vyjadriť svoje názory prostredníctvom demokratických kanálov;
129. domnieva sa, že je nevyhnutné znížiť administratívnu záťaž, pokiaľ ide o účasť na verejnom živote, a podporovať elektronickú verejnú správu v celej EÚ, a vyzýva na zvýšenie účinnosti takých mechanizmov, ako je napríklad iniciatíva občanov;
130. nabáda na rozvoj elektronických konzultácií ako nástroja priamej účasti občanov, ktoré by umožňovali zhromažďovať poznatky o očakávaniach občanov, pokiaľ ide o vlády a verejnú správu; považuje za nevyhnutné odstrániť procesné a jazykové prekážky, ktoré odrádzajú od občianskej účasti na procesoch rozhodovania verejných inštitúcií na všetkých úrovniach riadenia; zdôrazňuje, že transparentnosť treba uplatňovať v plnej miere nielen v procesoch rozhodovania inštitúcií, ale aj pri monitorovaní riešenia záležitostí súvisiacich so službami, ktoré poskytujú verejné inštitúcie; poukazuje na potrebu podporovať poskytovanie takýchto služieb prostredníctvom dostupných digitálnych médií; opakuje význam zvyšovania povedomia o charte;
131. konštatuje, že organizácie občianskej spoločnosti vrátane organizácií dobrovoľníctva, náboženských organizácií a organizácií práce s mládežou zohrávajú kľúčovú úlohu v súvislosti so sociálnou a občianskou účasťou, a vyzýva EÚ, členské štáty a miestne a regionálne orgány, aby podporovali a propagovali ich prácu; vyzýva členské štáty a EÚ, aby dodržiavali slobodu zhromažďovania a združovania, ktorá je súčasťou Charty základných práv Európskej únie;
132. je presvedčený, že občianske vzdelávanie a medzikultúrny dialóg zlepšujú chápanie dôležitosti sociálnej a politickej účasti občanmi a vzdelávanie v oblasti ľudských práv

zvyšuje ich povedomie o právach a učí ich rešpektovať práva iných osôb; vyzýva členské štáty, aby vypracovali národné akčné plány vzdelávania o základných právach vrátane prínosu EÚ k vypracovaniu rámca pre základné práva a aby implementovali Chartu Rady Európy o vzdelávaní pre demokratické občianstvo a vzdelávaní o ľudských právach; vyzýva regionálne a miestne orgány, aby sa aktívne podieľali na týchto činnostiach;

133. so znepokojením konštatuje, že naďalej je potrebné vynakladať veľké úsilie na dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020 v oblasti chudoby a sociálneho vylúčenia, vyzýva členské štáty, aby hľadali správne politiky vrátane podpory zamestnávania a prístupu k vysoko kvalitným službám a vzdelávaniu; naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, aby ich sociálne politiky a politiky zamestnanosti neboli diskriminačné z hľadiska veľkosti a zloženia domácností;

Digitálne práva

134. pripomína, že všetky osoby majú právo na súkromie a právo na ochranu osobných údajov, ktoré sa ich týkajú, vrátane práva na prístup k údajom, ktoré boli zhromaždené a ktoré sa ich týkajú, a právo na ich opravu; zdôrazňuje právo všetkých osôb určiť spôsob spracovania svojich osobných údajov, najmä ich výlučné právo určiť použitie a šírenie ich osobných údajov; zdôrazňuje, že Komisia a členské štáty by mali zaviesť opatrenia, ktoré umožnia každému občanovi získať informácie o potenciálne škodlivom obsahu so zreteľom na dôstojnosť alebo povest' jeho osoby, a zároveň rešpektovať slobodu prejavu a informácií a príslušné právne predpisy a judikatúru; zdôrazňuje, že pri neexistencii osobitného verejného záujmu má každý právo rozhodnúť o tom, ktoré údaje sa môžu sprístupniť, právo odstrániť osobné údaje a právo byť zabudnutý v súlade s v súlade s legislatívou EÚ a vnútroštátnou legislatívou;
135. vyjadruje znepokojenie nad tým, že občania dostatočne nepoznajú svoje práva ani možnosti právnej nápravy, ktoré majú k dispozícii; považuje za mimoriadne dôležité oboznámiť verejnosť, a najmä deti s významom ochrany osobných údajov, a to aj v kybernetickom priestore, a s potenciálnym nebezpečenstvom, ktorému sú vystavení, najmä s ohľadom na rýchly vývoj technológií a zvyšujúce sa počítačové útoky; vyzýva členské štáty, aby rozširovali svoje úsilie, pokiaľ ide o gramotnosť v oblasti nových médií, ktorá by sa mala stať nevyhnutnou súčasťou školských osnov; vyzýva členské štáty, aby prijali opatrenia na riešenie kybernetického šikanovania, a najmä prípadov, keď sa dotýka konkrétnych skupín detí;
136. zdôrazňuje, že všetky osoby majú právo slobodne vyjadriť a šíriť svoje názory na internete v súlade s príslušnými právnymi predpismi a judikatúrou; zdôrazňuje, že nikto nemôže byť znevýhodnený za to, že nevyužíva digitálne služby; žiada Komisiu, aby prijala následné opatrenia k záverom verejnej konzultácie o smernici EÚ o audiovizuálnych mediálnych službách a revidovala túto smernicu, najmä pokiaľ ide o problémy zistené v oblasti základných práv;
137. poukazuje na to, že je potrebné zvážiť vplyv, ktorý môžu mať niektoré nové technológie – napríklad drony – na základné práva a najmä na právo na súkromie; upozorňuje aj na problém, ktorý pre základné ľudské práva predstavujú dôsledky širokého využívania internetu, najmä pokiaľ ide o ochranu osobných údajov, boj proti obťažovaniu online a

obchodovanie s ľuďmi, najmä s cieľom sexuálneho a pracovného vykorisťovania;;

138. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, parlamentom a vládam členských štátov a Parlamentnému zhromaždeniu Rady Európy.